

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Forespørgsel nr. F 17:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvad agter statsministeren at gøre for at sikre stabiliteten på boligmarkedet, og hvilke garantier kan regeringen give boligejerne for, at en reduktion af rentefradragsretten ikke bliver en del af en ny skattereform?«

Af Kirsten Jacobsen (FP) og Kim Behnke (FP).

(Forespørgslen anmeldt 23/1 92. Spørgsmål om fremme af forespørgslen vedtaget 30/1 92).

Begrundelse

Kim Behnke (FP):

Den 15. maj 1990 var Folketinget samlet for at have en debat i lighed med den, vi nu begynder. På daværende tidspunkt vedtog et flertal i Folketinget inklusive regeringspartierne en dagsorden vedrørende boligområdet, der sluttede med ordene – og jeg citerer fra Folketingets forhandlinger 1989-90, sp. 9484, dagsordensforslag nr. D 34:

»Folketinget fastslår, at der må lægges afgørende vægt på, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke forringes ved fremtidige ændringer af skattesystemet.«

På daværende tidspunkt var mange overbevist om, at det var det signal, der var brug for hos befolkningen, et signal om, at den kommende skattereform ikke ville ødelægge økonomien for privatfamilierne, for boligejerne, på tilsvarende vis, som landet har oplevet i forbindelse med skattereformen fra 1987.

Ikke desto mindre har vi lige siden været vidne til, at den ene avisartikel, den ene overskrift efter den anden har kunnet sætte skræk i befolkningen og være med til at bremse en fornuftig udvikling på ejendomsmarkedet. Overskrifter som f.eks. i Børsen den 7. januar i år, som lyder: »Ejendomspriserne dykker 20 pct.«, eller en overskrift fra Ritzaus Bureau den 14. januar 1992: »Skattereform betyder fald i huspriser på 10-25 pct.« Den form for avisoverskrifter er medvirkende til at skabe utryghed hos den danske befolkning særlig hos boligejerne. Det er med til at bremse den opblomstring i ejendomshandelen, vi alle er enige om at der er brug for. Vi har stadig væk et alt for stort antal tvangsauktioner, vi har et stagnerende ejendomsmarked, og det skyldes efter vores opfattelse, at der er utryghed.

Vi ønsker at genskabe en tryghed hos boligejerne, hos dem, der skal købe og finansiere boliger, og den tryghed ønsker vi at få genskabt ved en klar og utvetydig melding fra Folketinget, en melding om, at uanset hvordan en kommende skattereform måtte blive skruet sammen, så vil man ikke få ødelagt sin privatøkonomi.

Og sporene skræmmer jo. Som tidligere nævnt, ved vi alle i dag, at det var en overordentlig stor mundfuld, som det var næsten umuligt at synke for mange familier, da man sidste gang gennemførte en skattereform med deraf følgende tvangsauktioner og samfundsøkonomiske problemer.

Derfor ønsker vi i dag at få en klar melding fra regeringen om, hvad regeringen agter at gøre i den anledning, så vi kan sikre ro og stabilitet på ejendomsmarkedet.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det er godt at konstatere, at det nu er begyndt at lysne for boligmarkedet. Antallet af tvangsauktioner har klart toppet, og vi kan også registrere, at ejendomspriserne nu igen er begyndt at klatre opad. Det viser, at regeringens og Folketingets boligpolitiske indsats har haft en tydelig effekt. Men det er også udtryk for, at der – omend langsomt – er ved at komme mere gang i dansk økonomi. Det hænger sammen. Lavinflationen har tilladt, at konkurrenceevnen er blevet forbedret, samtidig med at vi nu ser, at reallønnen stiger. Det giver lidt mere råderum og lidt mere optimisme.

Men ingen kan benægte, at der har været et betydeligt pres på mange boligejeres økonomi de sidste 5-6 år – ikke alle boligejere. De fleste boligejere er økonomisk set kommet godt igennem 1980'erne, men der er undtagelser fra den hovedregel, bestemt.

Det er for resten også værd at huske på, at dette med et vist pres nok har haft en positiv side, nemlig at opsparingen i det danske samfund de seneste år er blevet væsentlig forbedret.

Vi har fået fjernet nogle af de grundlæggende ubalancer i dansk økonomi, specielt tidligere tiders voldsomme underskud på betalingsbalancen. Det er netop løsningen på disse balanceproblemer, som tillader, at vi nu kan bevæge os ind i, hvad jeg vil kalde, en holdbar

[Statsministeren]

vækstfase, hvor boligejernes og mange andres økonomiske situation kan blive stadig forbedret.

Derfor ville det værste, der nu kunne ske for boligmarkedet, være politisk turbulens og uro. Vi må for alt i verden undgå at slå den spirende tillid i stykker, og jeg er ikke i tvivl om, at Folketinget og regeringen har et enormt ansvar at leve op til her.

Enhver spekulation om ændringer, der kunne skade ikke mindst på skatteområdet, ville have fatale konsekvenser.

Lad mig derfor svare spørgerne med at fastslå, at regeringen ingen planer har, som ville forringe boligejernes situation. Vi agter at bidrage til stabiliteten og den spirende fremgang på boligmarkedet, som vi har brug for – og som vi nu kan glæde os over at der er plads til – ved at fjerne ethvert grundlag for spekulationer om politiske indgreb, der kunne undergrave boligejernes økonomi.

Vi tror, det bedste, vi kan gøre i den nuværende situation – og det gælder i sidste ende for boligejerne – er at fortsætte den stramme udgiftspolitik og bestræbelserne på at sænke skattetrykket. Intet vil betyde mere for boligejernes og alle andres økonomiske situation. Vi må sørge for, at den økonomiske vækst, der er i sigte og så småt begyndt, kommer borgerne til gode. Så bliver der luft til dem, der i øjeblikket føler deres økonomi presset.

Som alle ved, har regeringen nedsat et ekspertudvalg til at udarbejde et forslag til reform af personskatterne. Det mener vi der er hårdt brug for. Også dette udvalg skylder vi den nødvendige politiske ro, mens der arbejdes.

Udvalgets opgave er beskrevet i udvalgets kommissorium. Lad os derfor afstå fra nu at fremkomme med forvirrende politiske signaler. Lad nu udvalget få fred til at gøre sit arbejde færdigt.

Men jeg vil gerne minde om, hvad der er fastlagt i kommissoriet. Udvalget skal respektere vedtagelsen om, at boligejernes skattemæssige situation ikke forringes. Det går jeg som en selvfølge ud fra at udvalget tager udgangspunkt i. Og det er naturligvis også regeringens standpunkt, når vi til sin tid går i gang med skattereforhandlingerne.

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Det bedste, Folketinget kan gøre for bolig-

markedet ved denne forespørgselsdebat, er at slutte op om regeringens utvetydige signal om, at den skrøbelige stabilitet ikke vil blive mast ved at lægge nye direkte eller indirekte byrder på boligejerne.

På regeringens initiativ har Folketinget vedtaget en række foranstaltninger, som har været med til at hjælpe boligmarkedet på vej op igen. Boligpakkerne i 1989 og 1990 er eksempler herpå. Den boligpolitiske handlingsplan fra maj 1991 med bl.a. den midlertidige tilskudsordning til forbedringer m.v. af helårsboliger er et andet eksempel, og vi går nu i gang med en liberalisering af realkreditmarkedet. Det vil alt sammen have gunstig afsmitning på boligejernes forhold. Men der er grund til at understrege, at den mest fundamentale betingelse for en bedre økonomisk situation for boligejerne er, at deres disponible realindkomst stiger.

Det kræver for det første, at lavinflationen fastholdes, for det andet, at skatterne ikke stiger og for det tredje, at der kommer økonomisk vækst – vel at mærke en holdbar økonomisk vækst.

Væksten er så småt ved at komme i gang. Lykkes det at løse de mest alvorlige strukturproblemer i dansk økonomi, er der med vores nuværende udgangspunkt med lav inflation og overskud på betalingsbalancen basis for væsentligt højere vækstrater, end vi har været vant til de seneste 5 år.

Lavinflation og lavere skattetryk kræver en meget stram udgiftspolitik. Vi må med andre ord undgå den tendens, vi alt for ofte har været vidne til herhjemme, nemlig at hver gang det begyndte at gå godt, blev pengene soldet op igen til større offentligt forbrug, og så var vejen igen banet for en økonomisk nedtur.

Boligejernes situation er jo meget varieret. De generationer, der optog fastforrentede boliglån, før den voldsomme inflation brød ud i lys lue i 1970'erne, oplevede en periode, hvor realrenten efter skat ligefrem var negativ. De tjente med andre ord penge på at have stiftet gæld, og derfor havde de også en hel del at stå imod med, da faldet i inflationen og skattereformen gav piben en anden lyd.

De generationer, der optog lån til boligkøb under eller omkring højinflationens toppunkt, har derimod haft helt anderledes hårde betingelser. Deres realrente efter skat har været og er stadig høj, og så var de tilmed ude for en

[Skatteministeren]

værdistigning i begyndelsen af 1980'erne, som ene og alene betød, at de kom til at betale højere skat i form af skat af lejeværdi og ejendoms-skatter. Men da deres økonomiske kår for alvor strammede til i anden halvdel af 1980'erne, kunne de slet ikke sælge til den høje værdi, de nogle år forinden var blevet beskattet af.

Lige så heldig som den generation var, der købte hus før højinflationen, lige så uheldig har den generation været, som købte, da boligpriserne var i top midt i 1980'erne. De står nu med ejendomspriser, der ligger langt under, hvad de købte til, og må samtidig se, at inflationen spiser mindre og mindre af deres gæld.

Regeringen har – og det er der grund til endnu en gang at understrege – ingen planer om at stramme de skattemæssige vilkår for boligejerne. Det har vi sagt mange gange, men det kan åbenbart ikke siges for tit. Vi sagde det i øvrigt også, da vi nedsatte ekspertudvalget om personskatterne. Udvalget fik oven i købet besked om, at dets forslag til skattereform skal baseres på en forudsætning om lavere skattetryk.

Det, der skal til, for at vi kan skabe den økonomiske tryghed, som bidrager til en naturlig omsætning af ejerboliger og mobilitet på boligmarkedet, er fortsat forbedring af konkurrenceevnen, stigende realindkomster efter skat, en mindre offentlig og en større privat sektor, en løsning på strukturproblemerne i dansk økonomi, som gavner vækst og beskæftigelse og en velbegrundet tryghed og tillid på boligmarkedet.

*Forhandling***Kim Behnke (FP):**

Jeg vil gerne tage mit udgangspunkt i skatteministerens bemærkning om, at regeringen siden 1989 har været med til at gennemføre flere forskellige boligpakker. Ja tak, nok er skatteministeren meget liberal, men jeg er da vidende om, at skatteministeren går ind for ophavsretsloven, og skatteministeren må derfor også ærligt erkende, at hvert eneste af de initiativer, der har været taget, er kommet fra oppositionen; hovedparten af dem med deltagelse af Fremskridtspartiet.

Den debat i maj 1990, hvorfra jeg indledte med at citere fra den vedtagne dagsorden, skyldtes udelukkende, at Fremskridtspartiet stod med revolveren for næsen af regeringen

og sagde: Enten får vi en aftale, eller også går vi sammen med andre oppositionspartier for at få vedtaget nogle rammer for det her arbejde.

Så når skatteministeren bruger de boligpolitiske initiativer og pakker, der er blevet vedtaget siden 1989, som argumentation for, at regeringen gør, hvad den kan, så synes jeg ærligt talt, at det er at pynte sig med lånte fjer.

Statsministeren ville gerne undgå politisk turbulens. Intet ønske er større også hos Fremskridtspartiet, men den politiske turbulens er der; hvis den ikke er der dagligt i dagspressen, så er den der ugentligt.

Situationen er jo den, at når der sidder et ekspertudvalg, så har alle politiske partier, eksperter, professorer osv. behov for hele tiden at markere, hvad de mener det er vigtigt for dette ekspertudvalg at tage stilling til. Disse mange markeringer fra højre og venstre eksperter er med til at skabe den turbulens, som skaber utryghed. Der er brug for ikke blot at stoppe den politiske turbulens, nej, der er brug for at få dementeret den politiske turbulens. Der er brug for, at Folketinget ved en lejlighed som denne kort og præcist meddeler, at ligegyldigt hvad dette ekspertudvalg måtte komme med af ideer, så er vi et forhåbentlig stort politisk flertal her i huset, som er parat til at love at afgive det ubrydelige løfte, at boligejernes økonomiske situation ikke bliver forringet.

Som sagt tidligere, skræmmer sporene. Det er vi ikke de eneste der mener. Professor Gunnar Thorlund Jepsen beskrev i dagbladet Politiken den 21. januar i år under overskriften »Fuldt fradrag for renterne. Vi må ikke gentage fadæsen fra 1985«, ganske rammende og præcist, hvilke konsekvenser det havde, at man ved den sidste skattereform så stort på, at afløbet var alt, alt for hurtigt, og de privatøkonomiske konsekvenser, det fik.

Vi er helt enige med Gunnar Thorlund Jepsen i, at den fadæse må vi ikke gentage, for det vil skabe en så kaotisk situation for mange familier og mange boligejere, at de, der har redet stormen af, de, der igen kan se frem til andet end vandgrød, for alvor vil komme ned med nakken.

Det, vi faktisk synes er det mest bemærkelsesværdige, er den passivitet, som vi også i dag har fået bekræftet fra regeringens side, målt i forhold til den aktivitet, der er fra regeringspartierne side. Det er jo et imponerende regi-

[Kim Behnke]

ster af pressemeddelelser, læserbreve og debatindlæg, der kommer fra f.eks. konservative medlemmer af Folketinget. Så sent som eksempelvis den 18. januar 1992 udtaler den politiske ordfører for Det Konservative Folkeparti, hr. Aagaard, følgende, og jeg citerer fra pressemeddelelsen: »Boligejernes samlede skattemæssige situation må ikke forringes.«

Rigtigt set af hr. Aagaard, men hvorfor kan det budskab fra Det Konservative Folkeparti ikke trænge ind og være regeringens politik på en sådan måde, at man er parat til at stå ved det i form af et klart og utvetydigt signal i dag?

Skatteministeren nævner så forskellige ting, som skulle være med til at stabilisere situationen. Ja, at stabilisere situationen – men det, vi har brug for, er at få forbedret situationen for boligejerne. Skatteministeren nævner, at der er nogle liberaliseringer af realkreditloven undervejs, men det er jo til meget fattig hjælp for de folk, der står – jeg har brugt det billede tidligere – med den ene fod på en tvangsauktion og den anden på et stykke vådt håndsæbe.

Væksten er i gang, og der er basis for vækstfremme osv. Det er jo nøjagtig den samme melodi, regeringen spiller, ligegyldigt hvilket forslag der er til behandling her i salen; det er forventningen om, at i morgen skal det nok gå bedre.

Statsministeren gjorde meget ud af at fortælle om det ekspertudvalg, der er nedsat, og refererede også til kommissoriet. I kommissoriet, som er udleveret den 7. januar 1992, fremgår af side 2 under punkt 4 følgende, hvor ejerboligmarkedet er nævnt: »En høj grad af gennemsigtighed og effektivitet på kapitalmarkedet og ejerboligmarkedet.« Det er det eneste, der er nævnt om ejerboligmarkedet, og det er altså ikke noget, som den enkelte familie kan bruge. Det, der er brug for, er, som sagt i starten, et kraftigt dementi af alle disse forlydender om, at en skattereform vil betyde 20, 30 og 40 pct.'s forringelser af folks skattemæssige situation.

Antallet af tvangsauktioner er ganske rigtigt om ikke gået kraftigt ned, så i hvert fald blevet færre, men det er stadig væk uhyggelig højt. Når vi er oppe på 12.000-13.000 tvangsauktioner om året, så afspejler de 12.000-13.000 tvangsauktioner jo, at det er 12.000-13.000 familier, hvis privatøkonomi bliver ødelagt hver gang.

Vender vi os igen til det, der var skatteministerens hovedbudskab, nemlig at det er den generelle økonomiske politik, som regeringen fører, der skal rette op på tingene, kan man så sent som i dag i Morgenavisen Jyllands-Postens Erhverv & Økonomi-sektion under overskriften »Dyrere at finansiere boligen« læse, at nu er der så mange statsobligationer i handel på fondsbørsen, at interessen for realkreditobligationer er faldende med deraf følgende faldende kurser, med deraf følgende dyrere boligfinansiering for boligejerne. Og det er altså en del af resultatet af den økonomiske politik, regeringen fører, hvor man rask væk med store armbevægelser låner nye milliarder af befolkningen hvert eneste år.

Så det er hult, det er tom snak, når skatteministeren understreger, at den nuværende økonomiske politik nok skal redde situationen, og derfor vil jeg i slutningen af mit indlæg, som vi har gjort så mange gange før, henvende mig til de andre oppositionspartier, og jeg glæder mig over, at den, der skal tale efter mig, bliver Socialdemokratiets ordfører. Jeg håber, at fru Pia Gjellerup i sit indlæg vil bekræfte, at Socialdemokratiet stadig væk føler et stort ansvar for landets ejerboligejere, og at man er parat til – som vi jo har kunnet gøre før – at finde sammen uden om regeringen og få sat de nødvendige initiativer i gang.

Jeg er godt klar over, at det er svære tider for Socialdemokratiet, men i betragtning af, hvor mange også af Socialdemokratiets vælgere der er ejerboligejere, kunne det jo være en smuk udgang på dagen i dag, at Socialdemokratiet erkender sit ansvar for også at være med til at sende dette meget, meget vigtige utvetydige signal fra den debat, vi har i dag, nemlig et signal om, at uanset hvordan en kommende skattereform måtte blive strikket sammen, skal ejerboligejerne ikke se frem til den hestekur, de blev slæbt igennem ved sidste skattereform.

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Hr. Kim Behnkes indlæg går ud på at sige noget om, at regeringspartierne siger så meget, og at det ikke trænger igennem hos regeringen. Så blev der som eksempel nævnt, at hr. Aagaard havde udsendt en pressemeddelelse, hvori han sagde, at i forbindelse med skattereforarbejdet måtte den skattemæssige situ-

[Peter Brixtofte]

ation for boligejerne ikke forringes, og det var så slet ikke trængt igennem nogen steder.

Jeg bliver nødt til at sige, at det er helt forkert. I kommissoriets punkt 5 står der en opfyldelse af Folketingets vedtagelse om, at der ved fremtidige ændringer af skattesystemet ikke må ske forringelser af boligejernes samlede skattemæssige situation. Det var også det, statsministeren gentog i dag, nemlig at det er det, der er udgangspunktet. Det er også det, man fornemmer, der er et bredt flertal for her i Folketinget, skal være udgangspunktet, og derfor er der dyb overensstemmelse mellem, hvad hr. Aagaard har sagt, og hvad regeringen selv har udtalt.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Men hvis der for en gangs skyld kunne komme handling bag både de mange pressemeddelelser og de mange udtalelser, så lad os dog bruge denne debat i dag til at få dementeret alle avisoverskrifterne gående ud på, at en skattereform kan resultere i forringelser af økonomien for boligejerne på 30, 40 og endnu højere procentsatser. Så lad os dog bruge debatten til at få dét dementi meddelt fra Folketinget.

Hvis hr. Peter Brixtofte har et forslag til en dagsorden, der netop har det budskab, skal den være velkommen. Det tror jeg bare ikke hr. Peter Brixtofte har, for budskabet fra de to ministre har indtil videre været: Lad os nu skabe den stabilitet, vi kan opnå ved passivitet. Og det er et forkert signal at sende fra en debat som den i dag.

Pia Gjellerup (S):

Hr. Kim Behnke var meget optaget af, hvad jeg ville sige på Socialdemokratiets vegne, og det skal jeg da kvittere for.

Jeg skal sige til hr. Kim Behnke, at Socialdemokratiet føler et stort ansvar både for boligejerne i Danmark og for lejerne i Danmark, og det er et ansvar, som vi søger at leve op til herinde i Folketinget med de konstellationer, som vi finder er de mest hensigtsmæssige og mest handlingsorienterede i forhold til at løfte det ansvar.

Det vil sige, at det i nogle sammenhænge – og det skal jeg bekræfte – også har kunnet være i samarbejde med Fremskridtspartiet, når

det ikke har været muligt at få regeringen i tale; men når det er muligt at få regeringen i tale, foretrækker vi absolut det. Det er for en samfundsudvikling absolut mest hensigtsmæssigt, at de forskellige ting, der skal ske i samfundet, sker i et bredt samarbejde mellem den nuværende regering og det store oppositionsparti.

Jeg kunne forstå på hr. Kim Behnkes indledning, at Fremskridtspartiet havde baseret sin forespørgsel på nogle avisoverskrifter. Avisoverskrifter bliver jo som bekendt til for at sælge nogle aviser. For at sælge nogle aviser skal man så også have nogle nyheder, men det er jo ikke nogen nyhed at blive ved med at fortælle det, som har været historien et godt stykke tid. At vi herinde i Folketinget er klar over, at vi – og nogle af os synes, vi skulle have været igen for længst – nærmer os en situation, hvor vi skal lave om på vores skattesystem for at få det til at hænge bedre sammen med vores omverdens skattesystemer. Og så har man lyst til at skabe forskellige utopier af den ene og den anden art.

Nogle gætter på, hvad det dog kunne være. Trækker et eller andet element ud, der tilfældigvis måske kunne være tænkt af en eller anden i forbindelse med en skattereform. Og så sætter man sig til at beregne på disse i virkeligheden fuldstændig løsagtige skud på, hvad en skattereform kunne indeholde. Og så får man selvfølgelig store avisoverskrifter. Alarmerende avisoverskrifter. Men vel at mærke avisoverskrifter, som ikke vil få – eller for den sags skyld har – noget med virkeligheden at gøre.

Så når Fremskridtspartiet reagerer på sådanne avisoverskrifter, er det en dokumentation af, at Fremskridtspartiet gerne vil have den uro, som de avisoverskrifter giver anledning til. Og så kan Fremskridtspartiet sole sig i de forskellige reaktioner, der kommer på de meldinger, der er i aviserne.

I Socialdemokratiet ønsker vi ikke at bære ved til det bål, der er vedrørende uro på boligmarkedet. Vi kan se en begyndende positiv udvikling på boligmarkedet, og den vil vi ikke sabotere ved at gå rundt og trække forskellige meget alarmerende meldinger, der ikke har hold i virkeligheden, frem på den politiske arena.

Jeg sagde før, at vi har haft en længere debat om disse emner. Jeg kan sige, at vi for alvor tog hul på den, dengang Socialdemokratiet frem-

[Pia Gjellerup]

lagde »Gang i 90'erne« som vores bud på en moderne skattereform. Det var i foråret 1989. Regeringen kom umiddelbart efter med det, der blev kaldt »Århundredets plan«. Begge planer opererede med, at man ændrede det danske skattesystem ganske vidtgående.

I Socialdemokratiet fandt vi sammen med Centrum-Demokraterne om en erklæring vedrørende netop behandlingen af de typer lån, som ville blive udsat for ændringer i en skattereform, for at vise, hvordan vi ville garantere imod, at man blev sendt fra hus og hjem. Den fælleserklæring stammer fra sommeren 1989.

Spørgsmålet blev siden debatteret heftigt i Folketinget, og vi kom så frem til en forespørgselsdebat, som også hr. Kim Behnke har nævnt, den 15. maj 1990. Der behandlede vi to dagsordener af lidt forskelligt indhold, lidt forskellig teknik. En blev vedtaget. Den var, så vidt jeg husker, fremsat af Fremskridtspartiet. Den blev fremsat også på regeringspartierne vegne, og den blev vedtaget her i Folketinget.

Vi havde foretrukket en anden, lidt mere præcis formulering – i hvert fald mere præcis på det stadiet, som vi befandt os på den 15. maj 1990. Jeg skal tillade mig fra debatten at citere noget, der fandt sted i afslutningen af forespørgselsdebatten, nemlig statsministerens afsluttende besvarelse. Det er fra Folketingets forhandlinger den 15. maj 1990, sp. 9548, hvor statsministeren bl.a. siger:

»Jeg kunne fornemme af hr. Stavads indlæg, at han lagde vægt på, at vi skal søge at løse trykproblemet i forbindelse med parcelhusene i fællesskab. Det er kedeligt, at vi ikke rigtig kan komme til at gøre det i dag, men jeg tror dog alligevel, at man ud af de mange forskellige indlæg og også af de to dagsordener – selv om de teknisk er så forskellige – kan læse det budskab: Ingen ønsker i forbindelse med en kommende skattereform at skabe vanskeligheder for den store gruppe af parcelhusejere i Danmark.«

Statsministeren sagde videre:

»Hvordan det udformes eksakt, kan man ikke – og hvem kan være overrasket over det – få udmøntet i løbet af en debat som den i dag.

Man kan måske også sige, at debatten i dag viser, at jo før vi kan modne klimaet for, at vi sammen – et meget stort flertal, helst alle i Folketinget – skriver en skattereform, jo bedre. For det er jo nu engang kun skattereformen,

som giver den endegyldige sikkerhed og tryk, uanset om man er lejer eller ejer eller hvad.

Og så vil jeg sige til hr. Baadsgaard, at jeg var glad for, at der både i hans første og i hans anden tale i dag var en så god balance og en så fin vurdering, også når vi erindrer, at det ikke kan hjælpe, når vi taler om parcelhusejere, at vi glemmer, at den anden halvdel af befolkningen er lejere, som også må bære byrder, og som også i løbet af de sidste ti år har måttet mærke stramninger, fordi lejen er gået i vejret.«

Og så vil jeg slutte citatet her. Dette fyldige citat synes jeg var en god konklusion på debatten, og det synes jeg vi i virkeligheden skulle have taget til indtægt alle sammen her og have levet videre med, navnlig da der siden faktisk er taget initiativer til at finde ud af, hvordan vi finder sammen til at lave den skattereform, som er nødvendig, uden at skyde hinanden i skoene, at den ene eller den anden part absolut vil sætte alle mennesker fra hus og hjem. Der må jeg være fuldstændig enig i statsministerens udsagn fra den debat. Der er ingen, der ønsker at sætte parcelhusejerne på porten.

Vi konfirmerede i øvrigt den forståelse i forbindelse med de boligpolitiske forhandlinger i foråret 1991, hvor vi, til trods for at vi havde været uenige i den tekniske udformning af den dagsorden, Fremskridtspartiet og regeringspartierne foreslog under den nævnte forespørgselsdebat, tilsluttede os den formulering. Det kunne man også stå sig ved.

Nu har vi set, at regeringen har nedsat et skatteudvalg, der skal fremkomme med en betænkning til oktober. Jeg synes, at vi herinde kunne bidrage til at mindske turbulensen på boligmarkedet ved ikke at bidrage med vilde gætterier, vilde garantier eller vilde angreb på synspunkter, som vi ikke kender, standpunkter, som vi ikke kender, modeller, vi ikke kender. Jeg synes, vi skal prøve at afvente det udvalgs arbejde og så hurtigst muligt derefter se at få lavet en skattereform. Så vil parcelhusejerne, lige så vel som andre danskere, opleve, at det ikke er en straffeaktion, men en skattereform, der er tale om.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Fru Pia Gjellerups indlæg startede med en

[Kim Behnke]

kritik af, at vi tog udgangspunkt i avisoverskrifter – der med fru Pia Gjellerups ord var løst sagte skud – og fru Pia Gjellerup sagde, at Socialdemokratiet ikke ville bære ved til bålet, og at vi i Folketinget skulle bidrage til at mindske turbulensen.

Problemet er imidlertid, at bl.a. den nævnte forsideartikel i Dagbladet Børsen fra 7. januar med den overskrift, at ejendomspriserne dykker 20 pct., er en artikel, der bygger på et socialdemokratisk forslag om at sænke rentefradraget til 34 pct. Så det er ikke bare løst sagte overskrifter; det er rent faktisk med udgangspunkt i Socialdemokratiets egne forslag. Altså er det Socialdemokratiet, der bærer ved til bålet.

Fru Pia Gjellerup var også meget fair og berettede om, at der var to dagsordener den 15. maj 1990, og den ene var bl.a. stillet af Socialdemokratiet. Må jeg spørge: Hvorfor fremsatte fru Pia Gjellerup ikke den dagsorden som afslutning på sit indlæg i dag?

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Man kan egentlig ikke forstå, når man lige har hørt fru Pia Gjellerups ordførertale, at det var en ordførertale for et parti med 71 mandater herinde.

Det var en ordførertale, der ingenting sagde om, hvad de vil gøre, men der var temmelig meget lyrik om, hvad statsministeren havde sagt, ganske korrekt refereret fra Folketingets forhandlinger. Men det kan da ikke være rigtigt, at så stort et parti nu deponerer alle sine politiske holdninger, alle de ting, de har gået og sagt i årenes løb, i et udvalg. Det ser man, når man skal have sparket en sag til hjørnespark herinde; så siger vi: Så skal vi have et udvalg.

Men jeg synes, det er fattigt. Jeg synes, det er dårligt, og jeg synes specielt, det er dårligt over for de parcellusejere, som der jo er mange af i Socialdemokratiet. Jeg forlanger ikke, at fru Pia Gjellerup fremsætter et dagsordensforslag, men jeg kunne måske forlange, at fru Pia Gjellerup ville fortælle Folketinget, hvad det egentlig er, Socialdemokratiet vil. Det var der intet om i den ordførertale.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Til fru Bente Juncker vil jeg sige, at det netop var et udtryk for, at jeg taler for et parti med 71 mandater. Jeg behøver ikke, hver eneste gang jeg stiller mig op på Folketingets talerstol eller en af mine partifæller gør det, fortælle, hvad vi har foreslået. Det er kendt, hvad Socialdemokratiet har foreslået, hvad vores bud på en moderne skattereform er. Det har desværre, kan jeg næsten sige, været kendt alt for længe, nemlig helt fra foråret 1989. Vi havde gerne set, at det ikke blot havde været kendt som et oplæg, men som en realitet. Det er vores bud, fru Bente Juncker, og det er vores bud, der blev fulgt op af den fælleserklæring, som vi lavede sammen, Socialdemokratiet og CD.

Det leder videre til hr. Kim Behnkes spørgsmål om, hvorfor jeg ikke fremsatte den dagsorden, som Socialdemokratiet og CD fremsatte sammen i fortsættelse af den forespørgselsdebat, der har været talt meget om og refereret fyldigt fra.

Der er to forhold, der er problematiske. Det ene er, at ægtefællehandler i den grad har vist sig at kunne florere, sådan at kapitalfremskaffelse, lånefremskaffelse, ikke mere er bundet til den nødvendige finansiering af en hushandel.

Det andet er et forslag, som vi jo i øjeblikket behandler i Folketinget, om mulighederne for en liberalisering af realkreditloven, og som også i en eller anden grad vil bevirke, at adgangen til belåning af friværdier øges. Det vil sige, at indholdet, der var teknisk fuldstændig korrekt, da vi fremsatte dagsordenen den 15. maj 1990, passede til en virkelighed, der var den gang, men ikke mere eksisterer i dag. Så skulle man i hvert fald ændre nogle ord og tage højde for de ændringer, og det synes vi ikke er nødvendigt. Vi har givet et signal, og det signal står vi ved.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Med de bemærkninger fra fru Pia Gjellerups side må jeg opfatte det sådan, at når det er Fremskridtspartiet, der stiller en så alvorlig forespørgsel som denne, så gider man ikke give sine meldinger i salen, fordi de er kendt i et eller andet skrift. Jeg har aldrig oplevet noget lignende. Det mindste, man kunne gøre, var da at sige, hvad man vil.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

I fru Pia Gjellerups første indlæg var det lange citater fra statsministerens tale. I fru Pia Gjellerups andet indlæg var det lange citater fra statsministerens nyligt afholdte tale om lovprisning af liberaliseringen af realkreditloven. Jeg må indrømme, der er ikke meget tilbage af, hvad Socialdemokratiet mener.

Men det var der for få uger siden. Den 17. januar 1992 kunne man på forsiden af Jyllands-Postens erhvervssektion læse følgende:

»Et flertal i Folketinget vil på forhånd garantere, at boligejernes økonomi ikke forringes i en kommende skattereform. Garantien, der skal vedtages i form af en dagsorden, skal sikre ro på det danske boligmarked. Det er en fejl, at vi ikke har gjort det noget før. Der vil gå lang tid, før vi kan få vedtaget en skattereform, og den usikkerhed, der vil opstå i mellemtiden, kan smadre boligmarkedet, siger Socialdemokratiets skattepolitiske ordfører, Ole Stavad, til Jyllands-Posten.«

Nu får Socialdemokratiet muligheden for at undgå at smadre boligmarkedet – med hr. Stavads ord – idet jeg på vegne af CD og Fremskridtspartiet skal fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»For at skabe ro på ejerboligmarkedet og tryghed for boligejerne fastslår Folketinget, at der ikke – uanset om ejerboligen omsættes eller ej – vil ske forringelser af skatteværdien af rentefradrag vedrørende fast forrentede boliglån, der er oprettet forud for en eventuel kommende skatteomlægning.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. 37).

Fru Pia Gjellerup vil kunne nikke genkendende til indholdet af dagsordenen, eftersom den blev fremsat netop af Socialdemokratiet og CD den 15. maj 1990. Jeg kan glæde mig over, at partiet CD i hvert fald står ved sit udsagn fra dengang. Nu bliver det spændende at se, om Socialdemokratiet også gør det.

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg tror, fru Bente Juncker, CD og Socialdemokratiet har en ærlig fælles opfattelse af, at det, det handler om nu, ikke er at udsende forvirrede signaler fra dette hus. Den stabilitet, som langt om længe er ved at indfinde sig på boligmarkedet, tror jeg vi er meget enige om at vi ikke under nogen omstændigheder ønsker at være med til at ødelægge.

Jeg er mere i tvivl med hr. Kim Behnke og Fremskridtspartiet. Nu har vi haft fisketegn på dagsordenen tidligere i dag, og jeg ved jo, at fru Kirsten Jacobsen, der har foranlediget denne forespørgsel, og Fremskridtspartiet altid er parat til at skabe turbulens, uanset hvad det måtte have af omkostninger for familierne. Derfor vil jeg gerne sige, at det, vi synes er vigtigt i denne debat, er, at vi ikke begynder at udsende forvirrede signaler, som skaber utryghed for de familier, som for manges vedkommende er hårdt ramt i forvejen.

Vi kunne sagtens i Socialdemokratiet have brugt situationen til at score nogle billige point. Det vil vi ikke gøre på bekostning af de mennesker, som sidder i en vanskelig situation, skal have solgt et hus, og måske, hvis ikke de får solgt huset, kan blive ramt af en tvangsauktion.

Derfor vil jeg godt sige, at tiden ikke er til at diskutere tekniske løsninger. Tiden er til, at dette hus udsender signaler om, at uanset hvordan vi i øvrigt på et tidspunkt, når vi får en betænkning fra det udvalg, som er nedsat, og som har haft bred tilslutning her i Tinget, skruer en skattereform sammen, så er et meget bredt flertal enig om, at vi under ingen omstændigheder vil vedtage en skattereform, som kan undergrave familiernes økonomi, undergrave boligejernes økonomi. Den garanti har man fra Socialdemokratiet, den står vi ved. Og lad os så diskutere de tekniske løsninger, når vi når frem til det tidspunkt, hvor vi sidder i forhandling.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Stavad udtalte for lidt siden, at stabiliteten er ved at indfinde sig, og at det skulle være Fremskridtspartiet, der skaber turbulensen. Jeg skal minde hr. Stavad om hr. Stavads udta-

[Klim Behnke]

lelse til dagbladet Jyllands-Posten den 17. januar 1992, hvor hr. Stavad forudser – og det kan jeg faktisk godt være enig med hr. Stavad i – at det vil tage lang tid, før der bliver vedtaget en skattereform, at der vil være usikkerhed i mellemtiden, og at det kan smadre boligmarkedet. Det er jo ikke en meget blød betragtning, det er faktisk et ganske alvorligt udsagn fra hr. Stavad, at boligmarkedet kan blive smadret i den tid, der går, inden skattereformen er vedtaget.

Hr. Stavad tager udgangspunkt i nødvendigheden af at få vedtaget en dagsorden, der fastslår det, som hr. Stavad afrunder sit indlæg med: Der skal være enighed, og der er enighed om, at der ikke må ske nogen undergravning af privatøkonomien osv. Vil hr. Stavad give tilsagn om, at den socialdemokratiske dagsorden fra den 15. maj 1990, som er blevet genfremsat i denne debat, stadig har Socialdemokratiets opbakning?

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Jeg synes, at Socialdemokratiet slet ikke har forstået, hvad det handler om. Den tryghed, der er behov for på boligmarkedet, kan jo ikke opstå, så længe hykleriet får lov at fortsætte. Alle ved godt, at der bliver pillet ved rentefradraget, men så længe man ikke ved, hvordan det kommer til at ske, vil utrygheden stadig være der. Derfor er der behov for, at et flertal i dette Folketing tager sig sammen og finder ud af, hvordan man agter at afskaffe rentefradraget. Det er det, det handler om, hverken mere eller mindre, og først når det er sket, vil turbulensen på boligmarkedet stoppe.

I øvrigt er det min opfattelse, at stort set uanset hvad Folketinget vedtager, vil boligpriserne kun falde meget lidt. Markedet har jo tilpasset sig den aktuelle situation, og folk ved godt, at uanset hvad regeringspartierne ordførere siger, når finansministeren vender ryggen til, og uanset hvad Socialdemokratiets ordfører siger, når de økonomisk ansvarlige vender ryggen til, så holder det ikke. Der bliver pillet ved rentefradraget, det er kun et spørgsmål om tid, så jeg synes, man skulle stoppe det hyklerier.

Og enhver rettænkende vælger ved også godt, at der sidder 179 medlemmer her, som gerne vil genvælges, så selvfølgelig laver Folketingets flertal ikke regler, som jager folk fra

hus og hjem i store mængder. Det er en umulighed, alene af den årsag at folketingsmedlemmerne jo helst skal genvælges.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Så kom hjælpetroppen hr. Stavad op og skulle forklare lidt om de forvirrende signaler herindefra. Jamen der er da ikke en eneste, der hører efter, hvad der bliver sagt her, de forvirrende signaler kan komme alle mulige andre steder fra. De kan komme udefra, de kan komme, når en eller anden cand. et eller andet laver nogle økonomiske opgørelser, og hvad ved jeg. Så kommer de forvirrende signaler, og så er det, politikerne går ud og udtaler sig.

Men når jeg mener, det er vigtigt, at Socialdemokratiet siger noget i denne debat om, hvor de egentlig vil hen, skyldes det altså, at det er vigtigt at vide det helt præcist, dels når vi skal forhandle skattereform, og dels når udvalgsarbejdet kommer i gang.

Og så synes jeg i øvrigt, det er tarveligt, at bare fordi det er Fremskridtspartiet, der har rejst debatten, kan man ligefrem ikke tage ordet. Man kan kun komme med lidt lyrik om, hvad statsministeren siger – det gør han i øvrigt bedre selv – og man kan henvise til alle de gamle boligpakker. Jeg synes, det er for dårligt, og jeg håber da, at Socialdemokratiet stadig væk står ved det, man skrev i pressemeddelelsen sammen med CD. Det kunne nemlig også være et signal til regeringen om – og her er jeg ganske enig med hr. Jens Thoft – at der bliver ingen ro på boligmarkedet. Folk spørger, hvornår der sker en beskæring af rentefradraget, og så kan vi tale nok så meget om ro og tryghed osv. her i dag. Det er det, folk taler om.

Formanden:

Hr. Stavad for en kort bemærkning, og så skal vi til at standse rækken af korte bemærkninger. Der er mange ordførere endnu.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Lad mig sige til fru Bente Juncker, at hvis der er en, der ikke har behov for hjælpetropper, er det den socialdemokratiske ordfører i denne sag. Men når man bringer citater, hvor mit navn involveres, må jeg vel have lov til at tage ordet.

[Stavad]

I øvrigt synes jeg, at både hr. Jens Thoft og fru Bente Juncker sagde nogle kloge ting. Jeg synes, det er rigtigt, at vi skal give så klare signaler som muligt, at vi ikke bevæger os ind i tekniske problemer, som ikke kan løses i denne debat, men giver nogle klare politiske signaler, som man kan forholde sig til. Det er jeg enig med både fru Bente Juncker og hr. Jens Thoft i.

Hr. Kim Behnke siger, at det handler om at vedtage en dagsorden, men det er jo ikke ligegyldigt, hvad den indeholder, eller hvem der vedtager den. Det eneste, jeg kan sige med fuldstændig sikkerhed, hr. Kim Behnke, er, at jeg ikke kan få øje på en skattereformaftale imellem Fremskridtspartiet og Socialdemokratiet i en overskuelig fremtid. Det er ikke aktuel politik, hr. Kim Behnke, og vedtagelse af en dagsorden, hvor Fremskridtspartiet udgør et flertal sammen med Socialdemokratiet, er derfor ikke garanti for noget som helst. Det er et signal om usikkerhed, hr. Kim Behnke. Det er den ene side af sagen.

Og for det andet: Den dagsorden, som vi fremsatte den 15. maj 1990, vedstår vi 100 pct. Hensigten med den var jo nemlig at signalere, at familierne ikke må rammes, at der skal tages vidtgående hensyn til dem, der disponerer i tillid til gældende regler, hvis vi ændrer ved rentefradraget. Men tiden er løbet fra den dagsorden, blandt andet fordi Fremskridtspartiet – hr. Kim Behnkes parti – ikke engang ville være med til at forhindre stempelfritagelse i ægtefællehandler, hvor man kunne optage lån. Og det vil sige, at hvis vi giver en garanti af den karakter, som hr. Kim Behnke lægger op til, vil det give sikkerhed for, at der kan spekuleres i skattesystemet 30 år ud i fremtiden, og det vil Socialdemokratiet ikke være med til. Det undrer mig ikke, at Fremskridtspartiet vil.

Formanden:

Der er endnu to korte bemærkninger, og så standser vi de korte bemærkninger i denne runde. Der er også flere af dem, der har bedt om korte bemærkninger, der har mulighed for at komme til orde senere i debatten.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Jens Thoft var overbevist om, at 179 folketingsmedlemmer ikke kunne finde på at ved-

tage noget, der jog folk fra hus og hjem. Men sporene skræmmer, det gjorde man jo, da man vedtog den sidste skattereform. Siden da har omkring 15.000 familier måttet opleve en tvangsauktion, og der ville have været endnu flere, hvis ikke man både i 1989 og 1990 havde taget disse forskellige boligpolitiske initiativer.

Hr. Stavad udtaler, at det ikke handler om at få vedtaget en dagsorden. Men det var netop det, der var hr. Stavads budskab til Jyllands-Posten, det handlede lige præcis om at få vedtaget en dagsorden. Og så siger hr. Stavad, at det vil signalere usikkerhed, hvis den dagsorden bliver vedtaget med et flertal bestående af Socialdemokratiet, Fremskridtspartiet og i dette tilfælde jo også CD, der heldigvis står ved deres tidligere udsagn. Men hr. Stavad må også være tilstrækkelig politisk begavet til at vide, at såfremt der viste sig et flertal her i Folketinget bestående af Socialdemokratiet, CD og Fremskridtspartiet, ville regeringspartierne jo ikke være så uintelligente, at de bare koblede sig fra, så ville den politiske virkelighed resultere i, at der ville blive et bredt flertal.

Men hr. Stavad vedstår altså dagsordenen fra den 15. maj 1990 helt og fuldt, og det glæder vi os selvfølgelig over, når vi skal stemme om netop den dagsorden.

Formanden:

Fru Pia Gjellerup for den sidste korte bemærkning, inden vi går videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Fru Bente Juncker sagde nogle bemærkelsesværdige ting, bl.a. at der er såmænd overhovedet ingen, der hører efter, hvad der bliver sagt her. Det kan man jo undre sig en smule over, når man hørte fru Bente Juncker forsøge at tale så højt, at mange ville kunne høre det.

Men for at fjerne enhver tvivl, som fru Bente Juncker øjensynlig har en vis lyst til at prøve at fremkalde herinde, vil jeg gerne sige, at de forskellige formuleringer af dagsordener tjener jo ikke noget formål, hvis man ikke er loyal over for dem. Så er de ikke det papir værd, de er skrevet på.

Lad mig give nogle eksempler. Fremskridtspartiet stillede en meget omtalt dagsorden den 15. maj 1990, og denne dagsorden blev vedta-

[Pia Gjellerup]

get i Folketinget. Nu kommer Fremskridtspartiet løbende og vil have vedtaget noget andet... (*Bente Juncker*: Det kan jeg da ikke gøre for!) ...det kan fru Bente Juncker ikke gøre for, men det kan Fremskridtspartiet. Det vil sige, at en dagsorden, som er vedtaget med Fremskridtspartiets stemmer, er intet værd, for den bærer ikke videre. Den gælder kun, til vi står i en anden situation, hvor Fremskridtspartiet synes, det er sjovt at drille nogle andre med en anden konstellation, for så kommer der en ny forespørgsel og en ny dagsorden baseret på nogle avisoverskrifter.

Men fru Bente Juncker kan heller ikke sige sig fri for at gøre noget tilsvarende. Fru Bente Junckers parti var med i en boligpolitisk aftale med regeringspartierne, Socialdemokratiet og Kristeligt Folkeparti i foråret 1991. På første side i denne aftale gentages indholdet i dagsordenen, hvor det siges, at ingen af partierne – og jeg går faktisk ud fra, at det gælder alle partier i Folketinget – ønsker at vedtage noget, der påvirker, at nogle familier skal gå fra hus og hjem. Men denne boligpolitiske aftale og dens formulering er åbenbart ikke nok for CD, og det synes jeg er beskæmmende. Det betyder jo, at en dagsorden, som er vedtaget med CD's stemmer, heller ikke bærer så langt.

Pernille Sams (KF):

Vi kan fuldstændig tilslutte os det ønske om ro og stabilitet på boligmarkedet, som ligger bag Fremskridtspartiets forespørgsel. Vi ville måske nok have valgt et andet tidspunkt for denne debat, det er, som om man forsøger at fremkalde en uenighed, der ikke rigtig er basis for, og det netop i en periode, hvor der er et stort behov for ro og stabilitet på boligmarkedet, og hvor der desuden er en rimelig optimisme på boligmarkedet.

Det er, som om Fremskridtspartiet ser bort fra, at et meget bredt flertal i Folketinget både her i salen og i aviserne for længst har garanteret, at man ikke vil lave en skattereform, der forringer boligejernes økonomiske situation. Nu er der nedsat et ekspertudvalg, der skal komme med et oplæg til en skattereform, og ifølge dette udvalgs kommissorium er det en helt klar forudsætning, at boligejernes skattemæssige situation ikke må forringes. Vi kan således ikke komme meget længere, før vi når væsentlig tættere på forhandlingerne og begynder at kunne se de nærmere detaljer.

Formålet med Det Konservative Folkepartis boligpolitik er, at så mange mennesker som muligt kan få deres boligønsker opfyldt, at så mange som muligt kan bo i den boligform, de hver især mener passer bedst til dem. Det svinger gennem livet, i visse perioder er det mest praktisk med en lejet bolig, i andre foretrækker man en ejerbolig. Det afgørende for os er, at man har reel valgfrihed. Hele 80 pct. af befolkningen vil ifølge opinionsundersøgelserne helst bo i ejerbolig, og det er samfundsøkonomisk vældig godt som følge af den opsparing, mange foretager. Derfor er det helt oplagt, at politikerne har et meget stort ansvar for at sørge for ro og stabilitet på dette betydningsfulde område, så man kan have tillid til, at de økonomiske vilkår for boligejerne ikke svinger alt for voldsomt. Hele samfundet er bedst tjent med en stabil og rolig udvikling på boligmarkedet, og nu er det heldigvis igen begyndt at lysne så småt. Men den spirende optimisme kan meget hurtigt sættes over styr, hvis der kommer politisk usikkerhed om boligens placering i en kommende skattereform.

Efter vor opfattelse har de familier, der har valgt at købe deres bolig, fuldstændig samme krav på politisk tryghed, som lejerne altid har haft. En bolig er en bolig, og uanset ejerforholdet er hjemmet helt afgørende for en families tryghed. Boligen er den vigtigste fysiske ramme om en families hverdag og trivsel, og det er en kendt sag, at økonomisk usikkerhed omkring de fundamentale rammer kan være ødelæggende for en familie. Når man derimod har baglandet i orden, når familien og hjemmet er i orden, glider det hele meget bedre, og så fungerer dagligdagen.

Det burde derfor ikke være nødvendigt med en debat som den, vi har i dag. Selvfølgelig skal man respektere, at de, der har købt hus, dermed har pådraget sig en gældsforpligtelse, der rækker 20 eller 30 år ud i fremtiden. For mange er det den største økonomiske disposition, de foretager i hele deres liv, og det gør man kun, hvis man har tillid til fremtiden, både sin egen og boligens.

Når det alligevel er blevet aktuelt med denne debat, skyldes det selvfølgelig den sidste skattereform, hvor rentefradragsnedsættelsen kom til at virke meget hårdt, fordi den faldt sammen med nulinfation, kartoffelkur og mikslån. Hver for sig var tiltagene nødvendige

[Pernille Sams]

for at skabe grundlag for den økonomiske vækst, vi befinder os i nu, og som formentlig vil fortsætte i årene fremover. Sammenlagt virkede de imidlertid hårdt for de familier, der havde købt bolig i de umiddelbart foregående år; specielt måtte alt for mange unge familier igennem en tvangsauktion. Mange klarede heldigvis skærene og de forøgede terminer ved at skrue blusset helt ned på andre områder, tage ekstrajob og meget andet, men de sidder stadig meget hårdt i det. Derfor har vi jo også vedtaget forskellige boligpakker, som fru Pia Gjellerup var inde på, og som hver især har haft deres effekt.

Modsætningen er de boligejere, der har ejet deres bolig i mange år. De investerede på et godt tidspunkt, hvor inflationen hjalp dem, og de har ikke tilsvarende stramme økonomiske forhold. Men det nytter altså ikke at tro, at man kan straffe nutidens unge familier for tidligere tiders prisstigninger. De familier, der køber bolig i dag, gør det i tiltro til gældende regler. De pådrager sig endog meget stor gæld for at realisere deres ønske om et hus, hvor de kan leve, som de har lyst til, uden indblanding fra samfundets side. Det helt afgørende for dem er stabilitet, og at samfundet fortsat udvikler sig i den positive retning, de seneste års økonomiske politik har skabt baggrund for.

Nutidens ejerboligpolitik må nødvendigvis tage udgangspunkt i nutidens forhold. Vi har lavinflation og en tilsvarende meget lav lønudvikling, og det er et faktum, at mange yngre boligejere er insolvente, fordi deres bolig er faldet mere i værdi, siden de købte den, end man har kunnet spare op i den gennem de kvartalsvise afdrag. Der er ikke plads til nogen stramminger i deres boligudgifter – det ville i øvrigt også være urimeligt, men det er en helt anden sag – og derfor er det et ufravigeligt krav fra os, at en kommende skattereform ikke forøger boligudgifterne for disse mennesker.

I øvrigt er det regeringspartierne opfattelse, at vi ikke skal have en skattereform, medmindre der samtidig kommer skattelettelser. Der er ikke den store mening i at lave en skattereform, hvor man kræver de samme høje skatteprocenter ind som nu, men bare kalder dem noget andet, som f.eks. Socialdemokratiet har gjort sig til talsmand for i deres forslag om en kombineret brutto- og nettoskat. Vi ønsker altså reelle skattelettelser, og i den forbindelse er

det helt naturligt allerede på forhånd at tilkendegive, at disse skattelettelser skal komme alle borgere til gode, uanset boligtype. Der skal være balance i tingene, såvel ejere som lejere skal have reelle skattelettelser, og skattereformen skal ikke forrykke den økonomiske balance mellem de forskellige boligformer. Derfor skal en eventuel nedsættelse af rentefradraget efter vores opfattelse modsvares af tilsvarende lettelser på andre boligudgifter.

Jeg håber og tror, at mange partier deler denne holdning, og at debatten i dag derfor kan sende det meget klare signal, at en kommende skattereform ikke vil komme til at påvirke boligmarkedet negativt, at det ikke vil blive dyrere at bo i egen bolig, og at man derfor roligt kan vælge en ejerbolig, hvis det er den boligform, man har lyst til.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Jeg bemærkede, at fru Pernille Sams benyttede den terminologi, at der ikke skulle ske en forøgelse af boligudgifterne i forbindelse med en skattereform. Er fru Pernille Sams opmærksom på, at hvis man nedsætter skatten med bare en enkelt procent, vil boligudgifterne blive forøget?

Jeg vil nu spørge fru Pernille Sams: Er den garanti til boligejerne, som blev givet for et øjeblik siden, udtryk for, at boligejerne, uanset hvad der sker, fortsat skal have en 53 pct.s skattelettelser af renteudgifterne, eller hvad er det, fru Pernille Sams lover? Hvis fru Pernille Sams vil love det, forstår jeg ikke, hvorfor hun ikke stemmer for Fremskridtspartiets dagsorden. Den handler jo lige netop om, at uanset hvad der i øvrigt måtte ske i hele verden, afgiver man en erklæring om, at man ikke vil røre ved noget som helst.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Fru Pernille Sams startede ikke overraskende sit indlæg med at sige, at der var behov for ro og stabilitet, og at et meget stort flertal er enige om det.

Men hvad er det, det store flertal er enige om? Socialdemokratiet har, som jeg har citeret tidligere, luftet muligheden for, at rentefradragsretten kun skal være 34 pct. værd, men

[Kim Behnke]

det er da ikke sådan noget, der giver ro og stabilitet. Det er selvfølgelig en del af det store flertal, når man har Socialdemokratiet med, men man kan da ikke kalde det ro og stabilitet. Der er nærmere tale om panik, og med hr. Stavads ord smadrer man boligmarkedet med den slags eksperimenter.

Det var heller ikke overraskende, at en meget lang del af fru Pernille Sams' indlæg gik ud på, at regeringen fører en god og fornuftig politik, så det ikke er nødvendigt med en debat som den, vi har i dag. Jeg ved godt, at det ville være mere behageligt for regeringspartierne, hvis man slap for unødvendige debatter med oppositionen, men det er nu en del af parlamentarismen, så det må fru Pernille Sams også leve med. Men hvor er den økonomiske vækst, som fru Pernille Sams taler om? Vi kan bare tage de seneste par år. Bruttonationalproduktet stiger jo ikke, så hvor er den vækst henne?

Så fortæller fru Pernille Sams, at vi skal passe på, at vi ikke kommer til at påvirke boligernes samlede økonomi negativt. Men jeg er bare lidt bange for, at vi ikke alle sammen deler fru Pernille Sams' definition af, hvad der er positivt og negativt, især når man ser, hvordan den sidste skattereform blev strikket sammen, og måske særlig, når fru Pernille Sams siger »en eventuel nedsættelse af rentefradragsretten«. Det vil med andre ord sige, at Det Konservative Folkeparti ikke har udelukket muligheden for, at rentefradragsretten udhules, men så har vi da i hvert fald fået det ud af debatten.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg synes, det var en udmærket tale, fru Pernille Sams holdt, og jeg bemærkede også det samme som hr. Kim Behnke, nemlig at der var tale om en eventuel nedsættelse af rentefradragsretten. Det er jo det, alle taler om mand og mand imellem, og vi ved, at det bliver sådan.

Men fru Pernille Sams sagde også noget, som er meget afgørende for CD. Hun sagde nemlig, at det skulle modsvares af andre boligpolitiske tiltag, og her mener jeg, at fru Pernille Sams må tænke på f.eks. en nedsættelse af lejeværdien eller grundskatterne. Jeg er glad for denne melding fra Det Konservative Folkeparti, for det betyder jo, at skattelettelserne til boligejerne bliver de samme som for lejerne. Det

synes jeg var en udmærket melding fra Det Konservative Folkeparti.

Jeg har lidt tid endnu, så jeg vil gerne svare hr. Stavad. Det var da også kloge ord, hr. Stavad sagde, men det, det drejer sig om, set ud fra CD's synspunkt, er at skabe ro på den måde, at man giver en eller anden garanti både for dem, der har købt hus, og dem, der skal købe hus i sommer. Det er det, det drejer sig om, hr. Stavad. Det er klart, at for fremtidige boligejere kan vi måske finde en anden model, men det drejer sig altså om, at man ikke laver det samme skattesæk og formuesvind, som man gjorde i 1985 og 1986, hvor boligejerne mistede 200.000–300.000 kr. hver. Det er det, det drejer sig om.

Fru Pia Gjellerup kom med nogle underlige betragtninger om, at man kunne ikke regne med dagsordener, man kunne ikke regne med, hvad partierne mente. Jamen det samme må jeg da sige til fru Pia Gjellerup, det er da noget mærkeligt noget at stille sig op og sige. En dagsorden er et signal til regeringen om, at den skal arbejde i en bestemt retning, i det aktuelle tilfælde i den retning, som Fremskridtspartiet og CD's dagsorden anviser. De, der bor i egen bolig nu, og de, der køber deres bolig inden en kommende skattereform, skal være fredet i klasse A, det er det, det handler om.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jeg vil starte med at bekræfte fru Bente Junckers opfattelse af mit indlæg. Det var meget dækkende, jeg ville selv have sagt noget lignende, hvis jeg havde uddybet det på det tidspunkt. Vi kan ikke på forhånd være helt sikre på, at en kommende skattereform ikke medfører en reduktion af rentefradraget, alene af den grund at vi arbejder på at gennemføre en skattesækning. Og en skattesækning medfører også muligvis – ikke nødvendigvis – at værdien af rentefradraget ændres en smule. Derfor har vi sagt meget tydeligt, at hvis det bliver et led i en kommende skattereform, at værdien af rentefradraget forskubbes, skal det modsvares af tilsvarende lettelser på andre boligudgifter. Det står vi ved, og det er et klart signal, som man godt kan tage for pålydende.

Og dermed svarer jeg også hr. Jens Thoft.

Peter Brixtofte (V):

[Peter Brixtofte]

Grundproblemet i dansk boligpolitik er, at vilkårene for boligbyggeriet har været vidt forskellige gennem tiderne, og det gør jo, at de mennesker, der i dag bor i ejerbolig, har vidt forskellige økonomiske vilkår.

Hvis man går tilbage til slutningen af 1940'erne og begyndelsen af 1950'erne havde man en statslånsordning, som betød, at man kunne nøjes med at betale en ydelse på mellem 1,2 pct. og 3,2 pct. af lånet – det var ikke bare renten, det var ydelsen, der varierede fra 1,2 pct. til 3,2 pct. – og afdragstiden var på op til 60 år. Dengang var det sådan, at når man etablerede sig i sit lille parcelhus, udgjorde boligudgiften rundt regnet en tredjedel af én indtægt, og på det tidspunkt var skatterne også betydelig lavere end i dag. Hvis man lagde det hele sammen, har udgifterne til bolig og skat alt i alt udgjort mellem en tredjedel og halvdel af én indtægt. Det er altså et helt andet billede end i dag, hvor samfundet er skruet sammen med henblik på, at en familie har to indtægter, og det har boligpriser og omkostninger indrettet sig efter, så man næsten er tvunget til at være to for at have råd til en ejerbolig i dag.

I alle de mellemliggende år har vilkårene også været forskellige. I 1960'erne og 1970'erne steg inflationen til noget over 10 pct – i et enkelt år havde vi endda en inflation på 20 pct. – og det betød selvfølgelig, at de, der havde gæld, gradvis fik den reduceret, omregnet i faste priser. Det var gældsætnings-samfundet, hvor man havde høj inflation, og man havde også en rentefradragsret, hvor man trak fra i den sidste ende, dvs. at man fik den høje procent som skattnedslag. I den periode kunne det næsten ikke betale sig ikke at stifte gæld, og der er ingen tvivl om, at i 1960'erne og 1970'erne var der mange, der byggede større og mere, end samfundet havde råd til, fordi reglerne og inflationen var således.

Men da vi kom frem til 1980'erne, blev der taget fat med skattereform og kartoffelkur, og dertil kom det lykkelige, at vi fik inflationen under kontrol. Inflationen er nu omkring 2 pct., og vi er gået fra at være et gældsætnings-samfund til et opsparings-samfund. Det har naturligvis betydet, at mange har måttet indrette deres økonomi anderledes, fordi forholdene er dramatisk ændret. I 1960'erne og 1970'erne talte man om vandgrød i de første år, hvor man skulle sidde hårdt i det, derefter lettede situ-

ationen, og inflationen åd gælden op. I dag må man sige, at man skal sørge for at kunne klare starten, for sådan bliver det ved i mange år, da der ikke længere er nogen inflation.

Der er ikke nogen tvivl om, at som situationen er i dag, er der mange parcelhus- og ejerlejlighedsejere, som sidder i en meget anstrengt økonomisk situation. Man har vurderet, at mere end 300.000 familier er insolvente, dvs. at husgælden overstiger værdien af boligen. Det er derfor utrolig afgørende vigtigt, at Folketinget sender et positivt signal til ejerboligmarkedet, og det er vigtigt, at der er et stort flertal bag det. Dagens debat har allerede vist og vil sikkert senere vise, at et stort politisk flertal er enig i, at udgangspunktet for arbejdet omkring en skattereform skal være, at bolig-ejernes skattemæssige situation ikke må forringes. Det er en stærk udtalelse fra et stort flertal i Folketinget, og dette positive signal skal ses i forlængelse af, at et stort flertal i Folketinget, bl.a. på boligministerens initiativ, ønsker at liberalisere boligejernes låneadgang. Der er derfor lys forude for ejerboligmarkedet, og det er der også brug for.

Må jeg yderligere tilføje, at Venstre ganske som Det Konservative Folkeparti har den opfattelse, at hvis der skal gennemføres en skatte-reform, er det nødvendigt, at der er skattelettelser med, og i den forbindelse er det naturligt vigtigt og rigtigt, at skattelettelserne går til både boligejerne og lejerne.

Venstre opfatter dagens debat som et tilsagn fra et stort flertal i Folketinget om at gå ind i et sagligt arbejde om en kommende skattereform, når der foreligger et udspil fra det skatteudvalg, der er nedsat. Derfor er der kun godt i sigte for boligejerne som helhed, og det er vi godt tilfreds med i Venstre.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Venstres ordfører, hr. Peter Brixtofte, gav Folketinget en historisk gennemgang af lånemuligheder og gældsætningsmuligheder igennem mange år, og jeg skal da kvittere for den historiske gennemgang. Men når hr. Peter Brixtofte nærmer sig virkeligheden og nutiden, begynder problemerne at opstå, for så indhenter den nuværende og tidligere borgerlige regeringers gældsætningspolitik jo hr. Peter Brixtoftes argumentation.

[Kim Behnke]

Hr. Peter Brixtofte har ret i, at for privatøkonomien er der ikke længere tale om gældsætningsmulighed, men til gengæld er det jo i allerhøjeste grad blevet afløst af, at staten som gældsætter nr. 1 er med til at ødelægge det finansielle marked. Jeg citerede tidligere fra en glimrende artikel i Morgenavisen Jyllands-Postens erhvervssektion, der beskriver, hvordan det enorme pres fra statens 560 mia. kr. store gæld har den indflydelse på fondsbørsen, at kurserne på realkreditobligationer falder. Der er ikke den samme interesse som i forhold til det enorme potentiale af statsobligationer. Derfor er statens gældsætningspolitik med til at ødelægge privatøkonomien for de mennesker, der er nødsaget til via realkreditbelåningen at indfri obligationer.

Hr. Peter Brixtofte fortalte også, at den liberaliserede låneadgang, som er med til at stabilisere tingene, skulle være boligministerens initiativ. Jeg må minde hr. Peter Brixtofte og andre – tidligere var det skatteministeren, der så bort fra ophavsretslovens bestemmelser – om, at det udelukkende var, fordi Fremskridtspartiet kom med et forslag, at boligministeren fandt ud af, at det vist også var på tide, at han fandt kuglepen og papir frem, glem endelig ikke det, lige så vel som debatten i dag skyldes, at Fremskridtspartiet har taget et initiativ. Der kommer intet konkret fra regeringen, heller ikke i dag.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg skal da også rose hr. Peter Brixtofte for, at han fik svunget sig op til de samme formuleringer som fru Pernille Sams. Imidlertid undrer det mig meget, at hr. Peter Brixtofte ikke gik lidt videre, når man tænker på den offentlige debat i dette forår, hvor hr. Peter Brixtofte har været ude med bl.a. i TV-Avisen, at boligejerne skulle have mere end lejerne. Jeg kan citere fra Berlingske Tidende den 2. februar 1992:

»Det er boligejerne, som har et stort efterslæb fra den forrige skattereform, mener hr. Peter Brixtofte. Boligejerne skal ikke endnu en gang tages med bukserne nede, og boligmarkedet skal udvikle sig i god ro og orden med politikergarantien.«

I det, jeg citerede her, og det, der står andre steder i artiklen, er det gennemgående træk,

Venstre har været ude med, at boligejerne skal have mere. De skal altså ikke bare have skattelettelser, men de skal have noget oveni, fordi de har et efterslæb fra 1985. Jeg er nødt til at spørge hr. Peter Brixtofte, om Venstre stadig væk står ved det.

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Venstre står fuldstændig ved, at parcelhusene ikke skal tages med bukserne nede. Som jeg også har gentaget i dag, er det regeringspartiernes holdning, og det er regeringens holdning, at når der i forbindelse med en kommende skattereform skal gives skattelettelser, er det oplagt, at skattelettelserne også skal gå til boligejerne. Det har jeg understreget gang på gang.

Det hænger naturligvis også sammen med den forklaring, fru Pernille Sams har givet omkring skatteprocenten på det første stræk og skatteværdien af rentefradragsretten. Hvis man bare sænker de to procenter, ja, så sker der det, at både ejere og lejere får lavere skat, men kun boligejerne kommer til at betale i form af, at de mister noget på rentefradragssiden. Vi har sagt, at lejeværdi, vedligeholdelsesfradrag og andre ingredienser må indgå i en samlet vurdering, der sikrer, at boligejerne også får skattelettelser.

Må jeg lige sige til hr. Kim Behnke, at da jeg talte om initiativer omkring realkreditlen, sagde jeg »bl.a. på boligministerens initiativ«, og med »bl.a.« tænkte jeg naturligvis på Fremskridtspartiets initiativ.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Alt det dér, hr. Peter Brixtofte forklarede til sidst med, at skatten skal falde for både lejere og ejere, har jeg ligesom forstået, men det var egentlig ikke det, der var mit ærinde.

Mit ærinde var, at hr. Peter Brixtofte i TV-Avisen, i Erhvervs-Bladet osv. har været ude med, at boligejerne skulle have mere – og så lad mig sige det lige ud – mere end lejerne, fordi de havde et efterslæb. Jeg taler ikke om det, hr. Peter Brixtofte har sagt i dag, og det, fru Pernille Sams har sagt om, at kompensationsen for rentefradraget skal gå på lejeværdien eller noget andet. Det er ikke det, jeg taler om.

[Bente Juncker]

Jeg taler om de løfter, som hr. Peter Brixtofte har afgivet om, at boligejerne skal have mere, og jeg spørger, om Venstres ordfører står ved dem i debatten i dag.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Peter Brixtofte var så ærlig i sit første indlæg at give den klare melding, at det gjaldt boligejerne undet ét, og for dem, der ikke nåede at få det med de små bogstaver i hr. Peter Brixtoftes indlæg med, skal jeg forklare, hvad det betyder i virkeligheden.

I virkeligheden betyder det, at hr. Peter Brixtofte laver en nationaløkonomisk betragtning over boligejerne, som om de var en sammenkøbt ret, men problemet er, at den enkelte familie ikke bare er en del af en sammenkøbt ret. De enkelte familier har en kompleks økonomi, og de får nok teoretisk nationaløkonomisk betragtet forhold, som er acceptable, men som hr. Peter Brixtofte gjorde opmærksom på i sit indlæg, så har folk vidt forskellig baggrund for den boligøkonomi, de har i dag. Vi har bl.a. en gruppe, som har optaget lån til renter helt op omkring de 20 pct., og de forsøg, der blev gjort i 1989 og 1990 med at lave forskellige lempelser, var jo kendetegnet ved, at den gruppe var meget svagt repræsenteret i de lempelser.

Hvis hr. Peter Brixtofte går ind og laver nogle generelle ordninger, betyder det altså, at der stadig vil være tusinder eller titusinder – måske endda hundredtusinder – af familier, som ikke passer til gennemsnittet. Det er ligesom betragtningen om, at hvis man ligger med hovedet i ovnen og fødderne i fryseren, så har man gennemsnitligt en korrekt temperatur, men man har det ikke godt af den grund. Der vil være hundredtusinder af familier, der falder uden for hr. Peter Brixtoftes gennemsnitsbetragtninger, og hvad vil hr. Peter Brixtofte gøre ved de familier? De kan ikke samles op med et større vedligeholdelsesfradrag eller med en mulighed for at få en lavere lejeværdi af egen bolig. Lejeværdien af egen bolig er slet ikke stor nok til at kunne samle en så kraftig nedskæring af rentefradragsretten op. Hr. Peter Brixtofte får altså et problem, fordi hr. Peter Brixtofte laver gennemsnitsbetragtninger.

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Der er ingen tvivl om, at den samlede virkning af lavere inflation, kartoffelkur og skatte-reform førte til, at det for en række parcelhusejere gik lovlig hurtigt med at skulle omstille sig til en ny økonomisk situation, og det har været medvirkende til – sammen med arbejdsløshed og skilsmisser – at mange skal flytte, og de skal så realisere et tab på deres priser. I den forbindelse er der brug for at sende positive signaler til boligmarkedet, for der er brug for, at vi får et mere normalt boligmarked, og det er de positive signaler, vi sender.

Det er rigtigt, at der i den samlede økonomiske situation er et efterslæb i forhold til fortiden, og det er man i gang med at rette op, bl.a. med liberalisering af realkreditloven og med den skattereform, der nu bliver lagt op til.

Jens Thoft (SF):

En af de virkelig hellige køer i vores skattesystem er retten til at fratække renter på selvangivelsen. Denne ret danner grundlag for mange menneskers privatøkonomi, således at man indretter sit forbrug i dag efter indtægter i morgen, og mange føler derfor grunden skride under sig, når der tales om at gribe ind over for rentefradragsretten.

Det er imidlertid bydende nødvendigt, at der gøres noget. Der må gribes ind, vel at mærke kun over for renter af privat gæld. Renter af privat gæld tjener til at sikre et forbrug, medens renter af erhvervs-gæld tjener til at sikre en produktion. Det skal i den forbindelse understreges, at reglerne naturligvis skal indrettes sådan, at husejerne ikke med ét slag mister deres rentefradragsret. Der vil blive tale om langvarige og rimelige overgangsordninger. Ingen kan være interesseret i at jage folk fra hus og hjem.

På dette sted i talen må jeg gå til bekendelse: Alt det, jeg har sagt indtil nu, har jeg ikke skrevet selv. Jeg har stjålet det fra en artikel af udenrigsminister, hr. Uffe Ellemann-Jensen i Morgenavisen Jyllands-Posten den 3. januar 1979 ...

Formanden:

Ministre benævnes med den officielle ministertitel.

Jens Thoft (SF):

[Jens Thoff]

Han var ikke minister på det tidspunkt, men det skal jeg måske alligevel.

Men hvad nu end forretningsordenen måtte sige, så var det altså Venstres formand, der havde skrevet dette, der lød som gedigen SF-politik. Det udmærkede indlæg havde i øvrigt den korrekte overskrift: »Den skadelige fradragsret«. Fradragsretten er skadelig, det er stadig sandt.

For en ordens skyld skal jeg også tilstå, at jeg så har skrevet resten af talen selv.

Dette land har behov for et bredere skattegrundlag og lavere trækprocenter, især for de lavest lønnede. Som reglerne er i dag, subventionerer det offentlige boligforbruget hos størsteparten af landets borgere. Rentefradragsretten er bare én af metoderne. Boligyldelse og almennyttigt byggeris rentelettelser er andre eksempler på den måde, vi subventionerer boligforbruget på.

Når man giver tilskud til alle, er det på tide at se på berettigelsen af tilskuddet. Og når tilskuddet oven i købet er så tovligt indrettet, at jo større boligforbrug man har, jo større tilskud får man, ja, så holder enhver rimelighed op. Det er min påstand, at denne tilskudspolitik forvrider boligforbruget og belaster især lav- og mellemindkomsterne via unødigt høje skatter.

SF er tilhænger af en god og sund bolig til alle; også de, der ikke selv kan betale udgiften til det, skal have en sådan og også gerne med tilskud, men det er helt urimeligt, at alle, både høj og lav – men især høj – får tilskud til boligforbruget. For stadig flere bliver det stadig mere klart, at det ikke nytter at udstede garantier for, at der ikke pilles ved rentefradragsretten, garantier, som vi i dag har hørt Fremskridtspartiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre og CD udstede.

Der bliver jo pillet ved det. Det nytter ikke at gå rundt og lade som om Folketinget ikke piller ved rentefradragsretten. Det eneste, Folketingets medlemmer spekulerer på, er, hvordan det skal gøres. Hvordan skal det gøres, uden at man jager folk fra hus og hjem? For det er selvfølgelig helt afgørende.

Set ud fra de henvendelser, vi får fra EF, og de henvendelser, der kommer fra OECD, og ud fra den almindelige økonomiske nødvendighed, så må folk da for min skyld gerne låne, så tosset de vil, men det kommer ikke de andre

skatteydere ved via selvangivelsen. Rentefradragsretten vil derfor – også fordi der er pres fra EF og OECD – forsvinde, det er kun et spørgsmål om tid, og det nytter altså ikke med allehånde forsikringer i folketingssalen og rundt omkring på møder at lade, som om man ikke vil pille ved noget af det her, for det vil vi. Spørgsmålet er kun, hvornår vi vil det, og hvordan vi vil det.

At rentefradragsrettens dage allerede er talte, er efter min bedste opfattelse en kendsgerning. I dag kan et flertal af Folketinget så ærgre sig over, at man ikke kom i gang med at afvikle rentefradragsretten i 1960'erne og 1970'erne, da boligpriserne steg så dramatisk og inflationen var så høj. I dag burde i hvert fald andre end SF erkende, at det faktisk var os, der var de klogeste også dengang.

Jeg synes, at Fremskridtspartiet, Venstre og De Konservative er stort set lige uvederhæftige i argumentationen. Partierne bilder folk ind, at skatteprocenterne kan blive meget lavere, uden at der også pilles ved fradragene. De tror, at der kan skabes ro på boligmarkedet ved at benægte fakta, men den går altså ikke. Ja, CD tror også, at man kan få gang i reparationsarbejderne, når bare man fremsætter forslag om yderligere fradrag, selv om de godt ved, at de ikke får det vedtaget, og at den eneste virkning er, at det reparationsarbejde, der skulle have været i gang, bliver udskudt, fordi folk håber at få jackpot, for det kunne da være, at et flertal i Folketinget vedtog CD's forslag.

Mange af regeringspartiernes ordførere synger rundt omkring på møderne – når de er uden for skatteministerens og finansministerens hørevidde – med på den argumentation om, at vi kan være helt sikre, der bliver aldrig pillet ved noget som helst, og hvis det er sådan, at der kommer skattelettelser, så får boligejerne også fuld virkning af det. Det gør de ikke. Lad være med at bilde folk det ind! Og folk ved godt, at det er sådan. Når vi har usikkerhed på boligområdet, så er det, fordi folk er usikre på, hvordan der bliver grebet ind, men at der bliver grebet ind, det ved folk godt.

SF mener, at det er sagligt rigtigt at fjerne rentefradragsretten – deri er vi enige med udenrigsministeren – og vi fortier det ikke sådan som så mange andre partier. Jeg tror, jeg er den eneste, der i denne debat klart og præcist har sagt, hvad det handler om, og jeg har

[Jens Thoft]

da godt set, at hver gang jeg siger, at rentefradragsretten vil forsvinde, så sidder alle skatteordførerne og nikker, men når de kommer på talerstolen, så hedder det noget andet.

Jeg vil også gerne fortælle, hvordan SF havde tænkt sig at afskaffe rentefradragsretten. Jeg synes, der er behov for at fortælle folk, hvordan det kunne ske. For det første mener jeg, at rentefradragsrettens bortfald skal ses i sammenhæng med en række andre ting: lejeværdi af egen bolig, rentelettelser i almenbygteri og boligydelse. De ting hører sammen. Efterhånden som rentefradragsretten fjernes og skattegrundlaget derved gøres bredere, kan man sænke skatteprocenterne, især for de lavestlønnede. Med lavere skatteprocenter og et bredere skattegrundlag bliver flere også i stand til at betale deres egen boligudgift. Endelig skal det understreges, at vi ønsker lejeværdien af egen bolig aftrappet med rentefradragets bortfald.

SF lover altså ikke parcelhusejerne eller ejerlejlighedsejerne, at vi ikke piller ved noget som helst. Det gør vi, hvis vi kan komme af sted med det, men vi ønsker under ingen omstændigheder at jage folk, der i øvrigt har disponeret økonomisk fornuftigt, fra hus og hjem.

Vores indstilling er den – idet vores endemål altså er, at al privat gæld, herunder også bolig-gæld, er en privat sag – at aftrapningen skal ske over 20 år. Vi ønsker omgående et loft over, hvor store renteudgifter man kan vælte over på de øvrige skatteydere, og vi er kommet til det resultat, at et loft på 100.000 kr. pr. person – det er jo altså 200.000 kr. for et ægtepar – ligger så højt, at selv en voldsomt luksuriøs bolig kan ligge under dette loft. Det må være nok.

Loftet på de 100.000 kr. aftrappes med 5.000 kr. årlig. Er den årlige renteudgift i dag 50.000 kr., ja, så varer det altså så mange år, inden man når derned, at lånet er tilbagebetalt, og man vil overhovedet ikke mærke aftrapningen, medmindre man da går ud og gør ny gæld, for så mærker man aftrapningen, men det ved man jo så også, når man går ud og gør den nye gæld. Om 20 år vil rentefradragsretten på den måde være en saga blott i dansk boligpolitik.

Ro på boligmarkedet skabes efter SF's opfattelse kun, hvis Folketingets flertal tør gå ud og sige, hvad det er, der skal ske. Fortsatte løfter om, at ingenting vil ske, tror folk alligevel

ikke på, og alle ved godt, at den økonomiske nødvendighed og presset fra OECD og EF tvinger os til at foretage os noget.

På den baggrund skal jeg på SF's vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget opfordrer regeringen til snarest at påbegynde en aftrapning af rentefradragsretten af privat gæld med så langvarig en overgangsordning, at ingen, der har disponeret i tillid til bestående regler, af den grund kommer i økonomiske vanskeligheder, går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 38).

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i de videre forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Hr. Jens Thoft sagde, så vidt jeg kan citere efter hukommelsen, at SF vil fjerne rentefradraget, altså ikke, at SF ville beskære rentefradraget eller noget af det, men fjerne det. Så vil jeg godt spørge, om man i den forbindelse har gjort sig den umage at regne ud, hvad det kommer til at betyde for landets boligejere.

Desuden vil jeg gerne have hr. Jens Thoft til at udbygge, hvad han mener, når han siger, at man ikke skal jage folk fra hus og hjem, hvis de har disponeret fornuftigt. Jeg vil gerne spørge: Hvem skal bedømme, hvad der er fornuftigt? Er det borgerne, der skal bedømme, hvad der er fornuftigt for dem selv, eller er det os politikere herinde, der skal bedømme, hvad der er fornuftigt for borgerne?

Af hensyn til referatet skal jeg sige, at hr. Jens Thoft åbenbart ikke har lyttet efter, hvad der blev sagt tidligere i denne debat. Vi har ikke, som hr. Jens Thoft siger, sagt, at vi aldrig nogen sinde vil røre rentefradragsretten; vi har tværtimod lige haft en debat om, at vi måske, hvis det lykkes os at komme igennem med skattelettelser, vil få en situation, hvor værdien af rentefradraget rykkes. Dermed har vi jo samtidig understreget, at hvis der sker en sænkning af rentefradragets værdi, vil vi stille det krav, at det modsvares af lettelser i andre

[Pernille Sams]

boligudgifter. Det har vi allerede haft en stor debat om her, og derfor kan jeg ikke forstå, at hr. Jens Thoft kan citere os for noget fuldstændig andet.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Jens Thoft skal da ikke have utak for den præcise og klare melding om, hvad der er SF's intentioner. Men når hr. Jens Thoft nu ofrer så meget tid og så meget engagement på at få fortalt Folketinget, hvor vigtigt det er at få rentefradragsretten fjernet – fordi man med hr. Jens Thofts ord får større tilskud, jo større boligforbrug man har – så glemmer hr. Jens Thoft jo at fortælle, om det også er SF's politik, at de tilskud, vi skatteydere betaler til lejerboliger, samtidig bliver fjernet, for de er jo i endnu højere grad kendetegnet ved, at jo større og mere luksuriøst boligforbrug man har, jo større tilskud får man.

Så siger hr. Jens Thoft, at det ikke er rimeligt, at man fra Fremskridtspartiet, Venstre og De Konservative siger, at der ikke bliver pillet ved rentefradragsretten. Det er korrekt, at det er budskabet fra Fremskridtspartiet, men hvis hr. Jens Thoft har lagt mærke til en interessant del af debatten her i dag, er meldingen fra Venstre og De Konservative jo ikke længere, at der ikke bliver pillet ved rentefradragsretten; man erkender, at det vil der blive. Og det er selvfølgelig også et budskab fra i dag, men det er jo desværre ikke et budskab, der skaber ro og stabilitet på ejerboligmarkedet.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Fru Pernille Sams var i tvivl om, hvordan vi forestiller os rentefradragsretten fjernet. Jeg præciserede, at vi forestiller os, at man i første omgang lægger et loft på 100.000 kr. Hvad den enkelte skatteyder har af renteudgifter over 100.000 kr., det må han selv bakse med. Dette loft på 100.000 kr. skæres ned med 5.000 kr. om året, og i løbet er 20 år er vi altså færdige med rentefradragsretten.

Så spørger fru Pernille Sams, hvem der skal bedømme, om folk handler fornuftigt. Det ved jeg såmænd ikke, men jeg kan som folketingsmedlem ikke love, at jeg til enhver tid kan redde alle, der går ud og bruger dobbelt så meget,

som de tjener. Den slags mennesker findes der altså ganske mange af, og de kan komme i økonomisk uføre. Det kan Folketinget, uanset hvordan vi laver lovgivningen, ikke garantere at folk kan få råd til. Hvis folk systematisk bruger mere, end de tjener, og sætter sig i dyrere huslejudgifter, end de har råd til, ja, så er de ikke i stand til at betale, og så er det kun et spørgsmål om tid, før huset går på tvangsauktion eller de må fraflytte lejligheden. Sådan er nu det. Hvis folk handler økonomisk uansvarligt, så vil Folketinget ikke være i stand til at redde dem. Jeg mener heller ikke, det er vores opgave på den måde at være barnepige.

Hr. Kim Behnke spurgte, hvad vi havde tænkt os at gøre med lejeboligerne. Jeg sagde faktisk, at jeg synes, det er vigtigt, at man forstår, at tingene må ses i sammenhæng, og her nævnte jeg lejeværdi af egen bolig, jeg nævnte – nu skal jeg lige finde det – tilskud til almennyttigt byggeri, og jeg nævnte boligydelsen. Hvis hr. Kim Behnke havde lyttet, ville han have hørt, at jeg desuden har taget stilling til, at bredere skattegrundlag og væsentlig lavere skatteprocenter vil sætte en større del af boligbrugerne i stand til at betale deres egen bolig. Selvfølgelig vil der da også ske ændringer på disse områder.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg hørte godt, hvad hr. Jens Thoft sagde, og jeg hørte godt, at hr. Jens Thoft havde det med lejerne pakket ned i en bisætning et sted, hvor der blev mumlet.

Det, der er spørgsmålet, når nu hr. Jens Thoft er så optaget af på bare 20 år totalt at fjerne rentefradragsretten også for boligrenter, er, om hr. Jens Thoft så også er indstillet på inden for samme tidsrum totalt at fjerne enhver form for støtte til lejeboligområdet. Og det er jo ikke bare støtten til finansieringen af byggeriet, rentefinansieringstilskuddene, fraflytningstilskud, moderniseringstilskud og alt, hvad der ellers er listet af tilskud på finansloven, men det er også tilskuddet til den enkelte, der bor der, i form af de forskellige former for huslejeudgifter. Hvis hr. Jens Thoft er indstillet på, at de også skal ned på 0, så er jeg da sikker på, at en lang række af landets pensionister og lignende er interesseret i det budskab.

[Kim Behnke]

Så fortæller hr. Jens Thoft, når han går over i den mere praktiske afdeling, at det er noget med, at man ikke kan få mere end 100.000 kr. om året i rentefradrag, og at det så skal aftrappes over 20 år. Ligger der også i det, at renteindtægter på tilsvarende vis slipper for beskatning? Med den regnskabsmæssige og økonomiske baggrund, hr. Jens Thoft har, bør hr. Jens Thoft jo vide, at det netop er balanceprincippet i den danske skattelovgivning, som har været grundlag for, at man beskatter renteindtægter, samtidig med at der er skattefradrag for renteudgifter. Er SF så parat til, at man ikke længere skal betale skat af renteindtægter?

Og lad mig så, når hr. Jens Thoft er så forbandet på denne rentefradragsret, gøre opmærksom på, at man f.eks. den 17. juni 1991 i Boligudvalgets bilag 221, i et notat fra Jyske Bank, kunne læse, at det reelle rentefradrag på ejerboliger er under 30 pct. i øjeblikket. Det er ikke sådan, som hr. Jens Thoft gerne vil have det til at lyde som om, at det er de rige, der sidder og skovler penge ind; de tider er for længst forbi.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Det ville nu have hjulpet på hr. Kim Behnkes spørgsmål, hvis han havde klappet lyttebøfferne ud, da jeg talte i første omgang, for da sagde jeg, at SF er tilhænger af en sund og god bolig til alle, også dem, der ikke selv kan betale udgiften hertil.

Deri ligger naturligvis, at samtidig med at jeg synes, det er fuldstændig hul i hovedet, at vi giver tilskud til enhver form for boligforbrug for stort set alle i dette land, er jeg da villig til at sikre et minimalt fornuftigt boligforbrug for alle mennesker – også dem, der ikke selv er i stand til at betale. Jeg er da naturligvis villig til at give støtte på enhver tænkelig måde til f.eks. pensionister og børnefamilier, der ikke har indtægter, men jeg finder det fuldstændig horribelt, at jo mere man tjener og jo større boligforbrug man har, desto større tilskud får man fra det offentlige. Så jeg er altså ikke sindet at fjerne enhver form for tilskud til enhver form for boligforbrug, for jeg mener, at boligforbruget er en menneskeret, og at det derfor er vigtigt at sikre et basalt boligforbrug til alle.

Så spurgte hr. Kim Behnke til sidst, om jeg var opmærksom på det problem, der forelig-

ger, hvis man beskatter renteindtægter, men ikke giver fradragsret for renteudgifter. Jeg er opmærksom på det, og det vil selvfølgelig betyde omlægninger forstået på den måde, at har man på den ene side kapitalopsparing og på den anden side kapitallån, vil man alt andet lige indfri disse lån, når man ikke længere kan fratække renteudgiften, men fortsat skal beskattes af renteindtægten. Dermed har jeg også svaret på hr. Kim Behnkes spørgsmål, om renteindtægter fortsat skal beskattes. Vel skal de da så!

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Jens Thoft anvendte et udtryk, som jeg må betegne som ikkeparlamentarisk. Vi vender tilbage til talerrækken.

Bente Juncker (CD):

Jeg vil da gerne kvittere for den tale, som SF's ordfører holdt. Jeg synes, det var en ærlig tale, og det er måske en af de eneste ærlige, der er i dag, for det er rigtigt, at det, der bliver talt om, er, hvordan man kan reducere rentefradraget. Det er der øjensynligt et flertal for her i salen, og det er det, der er så alvorligt for bolig-ejerne.

Jeg vil gerne sige tak til Fremskridtspartiet, fordi de har rejst denne debat. Hvornår blev den rejst? Første gang omkring januar måned. Hvad var egentlig årsagen til det? Det var vel, at regeringen ikke kunne stå imod, da Det Radikale Venstre imellem jul og nytår rent faktisk meldte ud, at de var for en bruttoskat. De ville have en ny skattereform, regeringen bed straks på, og så kan man sige, at de gjorde det meget fornuftige, nemlig at de indlagde dette, at der nu skulle nedsættes et ekspertudvalg. Det kan man så mene meget om, men jeg vil da gerne sige, at CD glæder sig til, at dette ekspertudvalg barsler. Men det, at man henviser til, at et ekspertudvalg skal barsle, hindrer ikke, at partierne hver især har nogle synspunkter, som vi gerne vil have med i en kommende skattereform, for det skulle nemlig gå sådan, som det gik sidst. I den forbindelse vil jeg gerne sige, at CD ikke var så glad for skattereformen, men efter det, vi kunne tænke os, der venter specielt boligejerne, er vi nærmest kommet til at holde af skattereformen.

Jeg husker statsministerens ord, da forliget var hjemme, jeg tror, det var i maj 1985. Stats-

[Bente Juncker]

ministeren sagde meget pænt, at det vigtigste ved denne reform var – det er et frit citat, vil jeg gerne sige – at rentefradragsretten nu lå fast for en længere periode. Den længere periode håber jeg også går ud over det næste år. Jeg håber, at rentefradragsretten ligger fast, og så må vi i givet fald kompensere for den.

Når jeg er glad for, at hr. Kim Behnke har rejst forespørgslen, og for, at vi har fremsat dagsordensforslaget, er det, fordi det betyder alverden med rentefradragsretten. Vi så det i 1985-86, da loven blev vedtaget: Vupti blev rentefradragsretten skåret ned med en tredjedel. Det var der en lang række boligejere der ikke kunne klare. Vi har været der med boligpakke I, II – og III tror jeg – som alle har været inde på, og vi har ydet ambulancetjeneste med en tilskudsmodel, som jeg da står inde for, men som egentlig ikke hjælper de boligejere, der sidder i knibe. Den hjælper dem, der har penge til at få udført reparationer, men ikke de boligejere, som vi talte meget om, da vi sidst havde boligdebat, nemlig de 100.000 måske 300.000, der lige akkurat kan få det til at løbe rundt.

Så er mit spørgsmål: Er det de boligejere, der skal bøde for en beskæring af rentefradraget? For så er der brug for ambulancehjælp med udrykning, og så kan Folketinget se frem til, at vi skal vedtage både boligpakke I, II, III, IV og V, for den går altså ikke.

Når man taler så meget om, at man skal garantere boligejernes samlede skattemæssige stilling, er jeg altså nødt til at sige, at vi i CD ser meget på, at den enkelte boligejer ikke bliver berørt af ændringer som følge af en ny skattereform. Det er svært at lave i praksis, det er stort set umuligt, men ikke desto mindre må vi have os disse familier, jeg talte om lige før, for øje. Vi har også i dag talt om, at alle boligejere selvfølgelig ikke har det lige skidt, men det er de 100.000, 200.000, måske 300.000 boligejere, som lige akkurat kan klare det nu, som vi vil vælte af pinden, hvis der bliver nogle drastiske skattemæssige ændringer, så de må sælge deres huse, og det er dér, vi er bekymrede.

Vi forestiller os, at realiteten, hvis man skal have et bredt flertal i denne sal om en ny skattereform, bliver, at man nødsages til at reducere rentefradraget, men så må prisen altså være – og det må de socialistiske partier bemærke –

at man enten afskaffer lejeværdien, aftrapper den, ser på grundskatterne eller eventuelt på, om man skal forlænge vedligeholdelsesfradraget. Det nytter ikke noget, hvis partier her i salen mener, at man blot kan reducere rentefradraget, eventuelt sænke skatteprocenterne, for så bliver det igen boligejerne, der skal betale, igen boligejerne, der ikke får nogen skattelettelser, og igen lejerne, der løber af med sejren.

Når vi har været med til at fremsætte dagsordensforslaget, hænger det bl.a. sammen med, at vi ikke var ovenud lykkelige for den dagsorden, vi havde sammen med Socialdemokratiet. Men tiden og snak mand og mand imellem også herinde har vist, at der er et behov for at sikre, at familier, der bor i eget hus, de, der har handlet i overensstemmelse med den lovgivning, der er i dag, ikke lige pludselig selv med en rimelig overgangsordning får revet tæppet væk under sig, og det sikrer den dagsorden, som Fremskridtspartiet og CD i dag har fremsat forslag om. Den sikrer, at de familier, der har købt nu, som vil købe i løbet af sommeren, som vil købe, indtil der kommer nye ændringer i skattesystemet, kan blive i deres eget hus. De, der køber i fremtiden, må vi så finde nogle ordninger for, således at de familier selvfølgelig også kan føle sig trygge ved, at de stadig væk kan få råd til at bo i deres eget hus.

Med de bemærkninger skal jeg sige, at jeg selvfølgelig stemmer for dagsordenen. Jeg er utrolig ked af, at Socialdemokratiet ikke kunne leve op til det, de kunne sidste år, men det kan der være så mange grunde til.

Elisabeth Arnold (RV):

Fremskridtspartiet har rejst en forespørgsel om at sikre stabiliteten på boligmarkedet og garantere, at boligejernes rentefradragsret ikke reduceres. Det ligger åbenbart Fremskridtspartiet meget på sinde at skabe stabilitet på boligmarkedet. Fremskridtspartiet kunne have bidraget til stabilitet og ro ved at undlade at gentage forespørgsler, som har været rejst mange gange før, og som også har været til mundtlig besvarelse i folketingsalen.

Sagen er, som flere andre ordførere har påpeget, at der er ved at være ro på boligmarkedet. Tvangsauktionernes antal har stabiliseret sig, det er svagt faldende, priserne er begyndt at stige igen, og omsætningen er stigende. Der er ved at være ro over feltet, chokket efter

[Ellisabeth Arnold]

1980'ernes store økonomiske genopretning er ved at fortage sig. Man lægger skattereformen for had, men sandheden er, at Danmark har vænnet sig til at være et lavinflationssamfund fra at have været et højinflationssamfund.

Hvad er det, der truer en boligejer? Det er mange forskellige ting, og det kommer fuldstændig an på, hvordan ens personlige forhold er, hvilken aldersgruppe man er i, og hvordan man ellers har indrettet sit liv. Det, der truer en boligejer, er nok så meget skilsmisse, dødsfald, arbejdsløshed, svamp og rotter, som det er rentefradragsrettens eventuelle bortfald.

Sagen er, at den bedste sikring for en boligejer i mange år har været en høj inflation. Det var ikke ukendt, dengang medvindsgenerationen købte hus for 15-20 år siden, at der ved housewarming parties blev udbragt et stort leve for inflationen. Lønnen steg hurtigt, gælden blev hurtigt udhulet, alt var godt, men sådan er det ikke mere, og det har danskerne vænnet sig til.

Det er også urimeligt at sige, at alt det, der er sket, er skattereformens skyld, for det kommer f.eks. også an på, hvor i landet man bor. Det viste sig meget hurtigt, da effekten af den lave inflation og skattereformens indførelse begyndte at vise sig rundt om i landet, at tvangsauktioner stort set var ukendte i Vardeområdet, mens de florerede i Nordsjællands whiskeybælte. Jeg må sige til hr. Jens Thoft fra SF, at han har fuldstændig indlysende ret i sin beskrivelse af rentefradragsrettens effekt på den almindelige retsopfattelse. Det kan ikke være rimeligt, at jo større bolig man har, jo større offentligt tilskud får man, og det hjælper ikke, at hr. Kim Behnke siger, at fradraget altid er 30 pct., for 30 pct. af en bolig med en meget stor værdi er nu altså betydelig mere end 30 pct. af et lille husmandssted i Varde, så det kan altså ikke nytte noget at sige, at det er fuldstændig ens fra boligejer til boligejer. Det har været sådan, at jo større en ejendom man har haft, jo større et fradrag har man kunnet benytte sig af. Det har været fuldstændig legitimt, fuldstændig normalt, og der er ikke noget galt med det, men det forvrider altså vores skattesystem og fordelingspolitikken i Danmark.

Hvis man er en ældre boligejer – pensionist og sikkert gældfri – er truslen mod ens bolig overhovedet ikke rentefradraget og såmænd heller ikke, at inflationen skulle blive lav, men

de høje skatter, og dem vil vi gerne have sat ned. Også lejeværdien vil vi da gerne kigge på i forbindelse med ændringer af skattesystemet, og så er vi tilbage til ændringerne i skattesystemet i det hele taget.

Der blev 6. januar i år nedsat dette udvalg om personbeskatningen, og jeg vil tillade mig at læse højt fra indledningen af kommissoriet:

»I de senere år er gennemført skattereformer i stort set samtlige OECD-lande. Et hovedelement i reformerne er betydelige reduktioner i den effektive marginalbeskatning. Skattereformerne indgår som et led i en økonomisk strukturpolitik, der sigter på at øge den økonomiske vækst, fleksibiliteten på arbejdsmarkedet og dermed også beskæftigelsen.«

Blikket vendes i dette kommissorium mod omverdenen. Vi lever i et åbent samfund, og man kan ikke isolere sig. Hvor længe tror Fremskridtspartiet og for den sags skyld CD, at vi kan opretholde fradragssystemer i Danmark, der er fuldstændig enestående i det internationale samfund? Prøv at se, hvordan de lande, der omgiver os, har ændret deres skattesystemer. Er der nogen andre lande, der har den slags fradragsregler, som vi har? Der er vist ét enkelt, men så er det også slut. Derfor er det vigtigt, at kommissoriet for dette udvalg tager udgangspunkt i, at vi lever i en international verden, og at vi ikke kan mure os inde og tro, at vi kan isolere os.

Pkt. 5 i kommissoriets udpindede opgaver er blevet nævnt flere gange, og jeg skal blot bemærke, at adskillige personer i løbet af debatten har citeret forkert fra dette punkt. Der står:

»En opfyldelse af Folketingets vedtagelse om, at der ved fremtidige ændringer af skattesystemet ikke må ske forringelser af boligejernes samlede skattemæssige situation . . .«

Det lille ord »samlede« er behændigt blevet udeladt af flere af dem, der har læst højt af dette kommissorium. Jeg synes, det er vigtigt, at ordet »samlede« kommer med, det giver trods alt en beskrivelse af det, som fru Bente Juncker sagde før om, at det drejer sig om en blandet gruppe personer, der har meget forskellige forhold.

Det er vigtigt, at udvalget får lov at arbejde færdigt. Som det tidligere i dag er blevet nævnt, er det måske ikke altid så frygtelig vigtigt, hvad der bliver sagt herinde, men det er meget vigtigt, hvad vi vedtager, og jeg synes, vi

[Elisabeth Arnold]

skal vedtage noget, der tager sit udgangspunkt i det udvalg, der nu sidder og arbejder, og jeg vil derfor på vegne af Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti fremsætte følgende forslag om motiveret dagsorden:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget henviser til det i januar 1992 iværksatte udvalgsarbejde vedrørende personbeskatningen og fastslår behovet for tryghed og ro på boligmarkedet, går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 39).

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Fru Elisabeth Arnold irriteredes altså også i indledningen over, at vi nu skulle have denne forespørgselsdebat igen.

Hvis fru Elisabeth Arnold havde fulgt med i debatten, mener jeg grundigt at have dokumenteret, at dette brede politiske flertal, som fru Elisabeth Arnold nu også oplæste dagsordenen på vegne af, bl.a. består af det store agtværdige Socialdemokrati, der i tide og utide fremsætter bruttoskatteforslag, forslag om, at rentefradragsretten skal begrænses til 34 pct. osv., og det er den slags landsskadelige økonomiske udspil, som er med til at få folks privatøkonomi til at ryste, og derfor er vi nødt til at blive ved med at rejse forespørgselsdebatter, indtil et politisk flertal her i huset erkender, at det er en fejlagtig vej at gå.

Fru Elisabeth Arnold fortalte også, at Danmark havde vænnet sig til lavinflationssamfundet. Som jeg ganske grundigt gjorde rede for efter hr. Peter Brixtoftes indlæg, er det gennemsnitsbetragtninger. Fru Elisabeth Arnold kan sidde ved sit skrivebord og foretage gennemsnitsbetragtninger om, at Danmark har vænnet sig til dette og hint, men fru Elisabeth Arnold skylder at gå ud til de enkelte familier og finde ud af, om de har vænnet sig til skaderne efter sidste skattereform, og det er ingenlunde tilfældet. Som det har været refereret før, er 300.000 familiers boligøkonomi insolvent, og

så har Danmark ikke vænnet sig til følgerne af sidste skattereform.

Fru Elisabeth Arnold fortalte, at vi var nødt til at gøre det, fordi man havde gjort det i mange andre OECD-lande. Hvis vi taler om at lade rentefradragsretten glide stille og roligt ud af sig selv ved, som det er foreslået af Fremskridtspartiet, at man forhøjer den skattefri bundgrænse, har vi noget at tale om. Det er bare ikke det, flertalspartierne her i huset mener.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Jamen fru Elisabeth Arnold har ret i, at denne debat bare skaber ny uro, og det vidste Fremskridtspartiet selvfølgelig godt, da det rejste debatten, og havde selvfølgelig bare håbet at kunne score nogle billige point på en debat, som de godt vidste ville ende i, at et flertal i Folketinget i det mindste var så ærligt at sige, at noget burde ske.

Folk ved også godt, at det er det, der kommer til at ske. Det er kun et spørgsmål om tid, og jeg er da glad for, at fru Elisabeth Arnold i modsætning til mange af de andre ordførere klart og præcist fastholdt, at selvfølgelig må rentefradragsretten væk. Det er ærlig snak, som jeg synes er helt fornuftig.

Jeg synes også, at det er fuldstændig horribelt, at fader stat skal give tilskud til mig, fordi jeg køber en båndoptager på afbetaling og får nogle renteudgifter, men sådan er det. Jeg synes da også, at det er en tvovlig måde at prioritere støtte til folks forbrug på.

Det allersidste problem, jeg har, er, at jeg synes, at fru Elisabeth Arnolds dagsorden på mange måder var uskadelig, men ikke helt i overensstemmelse med fru Elisabeth Arnolds ordførertale, fordi den lå da, hvis jeg kunne høre det, langt nærmere op ad den dagsorden, SF fremsatte. Kunne jeg få fru Elisabeth Arnold til lidt mere præcist at forklare, hvordan jeg skal forstå den dagsorden, som fru Elisabeth Arnold har fremsat?

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg mener nu heller ikke, at den dagsorden er helt i overensstemmelse med det, fru Elisabeth Arnold sagde, men lad det nu være.

[Bente Juncker]

Hr. Peter Brixtofte udsendte en pressemeddelelse i dag, hvori der i øvrigt stod det, som hr. Peter Brixtofte også sagde her fra talerstolen, at Venstre opfatter dagens debat som et tilsagn fra et stort flertal i Folketinget om at gå ind i et sagligt arbejde om en kommende skattereform, når der foreligger et udspil fra det nedsatte skatteudvalg. Så er det, at jeg gerne vil spørge hr. Peter Brixtofte: Med de signaler, der er kommet fra de partier, som har været på talerstolen, bl.a. Det Radikale Venstre om rentefradragsretten, står hr. Peter Brixtofte så virkelig ved, at man vil lave en skattereform på de præmisser, som Det Radikale Venstre har været ude med?

Jeg har her et citat fra Jyllands-Posten den 23. november 1991: »Det Radikale Venstre vil have fjernet rentefradragsretten, Det Radikale Venstre vil have flere miljøafgifter, og Det Radikale Venstre vil have værditilvækst på jord.« Vil den politiske ordfører for Venstre ubetinget forhandle en skattereform på de præmisser? Hvis det er meningen med dagsordenen i dag, at det er de partier, der skal forhandle skattereform, så siger jeg til parcelhusejerne, at de godt kan begynde at flytte.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Kim Behnke svarede i en kort bemærkning på mit indlæg ved at angribe Socialdemokratiet. Det er jeg helt sikker på, at Socialdemokratiet godt selv kan finde ud af at svare på, men der blev nævnt noget om en hel del nye skatter, som var blevet pålagt. Jeg kan godt sige, at siden jeg kom i Folketinget for 4 år siden, har jeg stort set ikke bestilt andet end at sætte skatter og afgifter ned. Skattetrykket er faldet, siden jeg holdt mit indtog her i Folketinget. Jeg er ikke sikker på, at det er min skyld alene, men det er trods alt den vej, det er gået. I samme åndedrag vil jeg sige til fru Bente Juncker, at alle skatteeksperter, som interesserer sig for skattesystemerne ud i fremtiden, siger, at vi skal have miljøafgifter i stedet for andre typer skatter, for det er det fornuftige, det er den måde, man skal gøre det på, og det prøver vi altså også at efterleve i praksis.

Til sidst vil jeg sige til hr. Jens Thoft, der afæskede mig en nærmere beskrivelse af, hvorledes Det Radikale Venstres forhold til denne dagsorden var: Det Radikale Venstre har, lige-

som jeg går ud fra, at alle andre partier har observeret dette udvalgsarbejde med meget stor opmærksomhed. Vi er tilfredse med kommissoriet, vi synes, det er spændende, og vi synes, at der er mange ting i det, der peger fremad.

Når resultatet af udvalgsarbejdet foreligger, vil der være peget på nogle forskellige modeller til at løse de problemer, der er ridset op, og dem vil vi naturligvis forholde os til med det udgangspunkt, som er vores.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg kan forstå, at hr. Kim Behnke og Fremskridtspartiet tror på værdien af evige gentagelser af de samme debatter. Man har fået vedtaget dagsordener på grundlag af forskellige debatter af denne slags, som Fremskridtspartiet også har været med til at vedtage, men som man alligevel efter en stund ikke har været tilfreds med, fordi der viste sig en situation, hvor man kunne få skabt en ny debat i folketingssalen. Grundlaget har ikke ændret sig, og meldingerne fra partierne har ikke ændret sig, men så kalder Fremskridtspartiet andre partiers synspunkter for landsskadelig virksomhed og lignende, mens det murer sig inde i en eller anden tiltro til, at det i hvert fald selv kan slippe af med ansvaret for det danske samfund ved intet at foretage sig.

Jeg vil gerne understrege, at vi ikke laver skattereformer i dagsordener eller under forespørgselsdebatter i Folketinget. Socialdemokratiet og mange andre har foreslået, hvordan en ændring af det danske skattesystem skulle kunne komme til at se ud. Et stort flertal er ganske rigtigt enig om, at der skal laves en skattereform, fordi vi har brug for at tilpasse os en ny international verden. Vi er ikke enige om præmisserne for en sådan skattereform, men et bredt flertal – for ikke at sige alle i Folketinget – har hele tiden været enige så langt, at hverken boligejere eller lejere skal jages fra hus og hjem som følge af en skattereform.

Den enighed om, at det er nødvendigt at lave skattereformen, skal vi have omsat til virkelighed, for så får vi også dokumenteret enigheden om, at man ikke skal jage nogen fra hus og hjem. Indtil da kan vi blive ved med at have de evindelige debatter, der er rejst af Fremskridtspartiet på et usagligt grundlag.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Jens Thoft og senere også fru Pia Gjellerup er af den opfattelse, at Fremskridtspartiet bare er ude på at score billige point. Det er ingenlunde tilfældet, og en hvilken som helst bare fragmentarisk gennemgang af Folketingets virke i de sidste 4 år vil meget massivt tilbagevise den påstand. Intet parti har været så aktivt i boligpolitikken for at få ændret tingenes tilstand, men det dybt konservative Socialdemokrati lægger i dag mandater til en dagsorden, som er en afværgedagsorden, der bare konstaterer, at tingenes tilstand nu er god nok. Derfor fører man strudsepolitik, man stikker hovedet i busken og siger, at problemerne nok går over.

Fru Pia Gjellerup har flere gange forsøgt at mistænkeliggøre, at Fremskridtspartiet stemte for dagsordenen den 15. maj 1990, men nu er medforslagsstiller til en anden dagsorden i dag. Det skyldes, hvad der måske også er gået fru Pia Gjellerups bevidsthed forbi, at Fremskridtspartiet den 13. maj 1991, altså året efter, kunne konstatere, at regeringen var løbet fra den politiske aftale, der var forudsætningen for dagsordenen fra 15. maj 1990, i og med at regeringen valgte at bruge dette milliardprovenu sammen med bl.a. Socialdemokratiet og ikke, som det var aftalt et år tidligere.

Når fru Elisabeth Arnold glæder sig så florumvundet over, at skattetrykket er faldet i de år, fru Elisabeth Arnold har siddet i Folketinget, er det igen, fordi fru Elisabeth Arnold tager udgangspunkt i matematiske skrivebordsbetragtninger. Skatteniveauet med alverdens nye miljøafgifter, gebyrer og brugerbetaling er indregnet er desværre stabilt i Danmark, alt for ubehageligt stabilt.

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Fru Bente Juncker spurgte Venstre, om vi var enige i de tanker om en skattereform, som De Radikale bl.a. har givet udtryk for i Jyllands-Posten den 23. november 1991. Jeg må klart sige, at vi ikke er enige med Det Radikale Venstre i deres tanker, vi er endda meget uenige, men desuagtet er vi optimistiske, når det gælder en kommende skattereform. Jeg synes, at der i dag har været sagt mange fornuftige

ting af mange partier, og måske vil vi også i forhandlingerne ligge meget tæt på CD's synspunkter.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg vil gerne takke hr. Peter Brixtofte for svaret, og så vil jeg sige til fru Pia Gjellerup, at hun altså lider lidt af erindringsforskydning, for hvem var det, der satte pistolen for brystet af regeringen med boligpakkerne? Det var ikke fru Pia Gjellerup, heller ikke Venstre, De Konservative eller CD, det var altså Fremskridtspartiet, så fru Pia Gjellerups ord om, at Fremskridtspartiet ikke gør noget, er totalt usande i denne sag.

Lysholm Christensen (KRF):

Ejerboligmarkedet har været igennem en barsk økonomisk kur de senere år. Få vil vel benægte, at det var en kur, der var nødvendig, for vi var kommet i en situation, hvor ejendomspriserne var blevet meget høje – urealistisk høje. Samfundets finansiering gennem rentefradrag udgjorde en alt for stor andel, og så var det tilmed ikke de rigtige borgere, der nød godt af den situation, vi var havnet i. Og belåning og gældsætning blev belønnet på forskellig måde. Det kan heller ikke afvises, at der i den situation, hvor tingene var vokset op til urimelige højder, var borgere, som disponerede urealistisk i forhold til privatøkonomien. Det er nogle af de borgere, der i de senere år er kommet i klemme i tvangsauktioner og lignende situationer.

Så fik vi den såkaldte kartoffelkur, og det var en skrap medicin, men den var efter vor mening nødvendig. Nu er vi heldigvis kommet i den situation, at noget tyder på, at udviklingen har nået et vendepunkt; huspriserne er svagt stigende, der er kommet lidt mere gang i hushandelen, og antallet af tvangsauktioner er for nedadgående.

Men stabiliteten og tilliden til ejerboligmarkedet er ikke helt på plads endnu, og det er vel også det, der er baggrunden for, at vi har haft denne lange debat i dag. Mere vækst i handelen ville være ønskelig, og derfor er det også yderst vigtigt, at lovgivningen og de politiske signaler giver befolkningen tilstrækkelig sikkerhed, så de kan disponere i tillid til, at de ikke kommer i en urimelig økonomisk situation i løbet af kort tid.

[Lysholm Christensen]

Derfor er det vigtigt, at vi kommer hurtigt i gang med at forhandle om en ny skattereform, og arbejdet har allerede taget sin begyndelse i det nedsatte udvalg om personbeskatning. I Kristeligt Folkeparti er vi enige i kommissoriet for dette udvalgsarbejde, og enigheden gælder også det punkt, hvor der står, at der ved fremtidige ændringer af skattesystemet ikke må ske forringelser af boligejernes samlede skattemæssige situation.

På denne baggrund er det vigtigt, at Folketinget ikke udsender signaler, som kan skræmme nuværende og fremtidige boligejere.

Ejerboligen er fortsat en fremragende ramme om familiens daglige tilværelse. Den situation må ikke ændres, og derfor tror jeg egentlig, det kunne være nyttigt, om denne debat har givet det indtryk ude i befolkningen, at man intet har at frygte. Det tror jeg heller ikke man har. Står man for at skulle købe ejerbolig, tror jeg roligt, man kan gøre det, i hvert fald hvis to betingelser er opfyldt, nemlig for det første at man har en rimelig opsparing, og for det andet at man foretager et køb, hvor der er luft i privatøkonomien til imødekommen af uforudsete hændelser i familien og i ens arbejdssituation og indkomst.

Under de kommende skatteforhandlinger skal der forskellige elementer ind i forhandlingerne, og for os er det et stort ønske og mål, at vi får nedsat det samlede skattetryk. Derfor er der for så vidt ingen elementer, der på forhånd er urørlige for os. Vi er også villige til at tale om rentefradragsrettens procentsats; kan den nedsættes mod compensation på andre punkter, skal det ikke være noget urørligt for os. Det er desforuden også vigtigt, at ændringer i den nuværende rentefradragsordning bliver udstrakt over et langt åremål, således at nye ejere kan disponere i henhold til dem, og at nuværende ikke bliver bragt i en umulig situation.

Jeg skal sluttelig sige, at Kristeligt Folkeparti naturligvis støtter den dagsorden, som vi er medforslagsstiller til, og vi ser nu frem til de skatteforhandlinger, som skal foregå til efteråret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 39 af

Pia Gjellerup (S), Pernille Sams (KF), Peter Brixtofte (V), Elisabeth Arnold (RV) og Lysholm Christensen (KRF) (se foran)

vedtoges med 92 stemmer (S, KF, V, SF, RV og KRF) mod 5 (FP); 6 (CD) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 37 af Kim Behnke (FP) og Bente Juncker (CD) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 38 af Jens Thoft (SF) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 72:

Forslag til folketingsbeslutning om beregning af lovforslags miljømæssige konsekvenser.

Af Jes Lunde (SF) m.fl.

(Fremsat 27/2 92).

Forslaget sættes til forhandling.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal henstille, at såvel ministre som medlemmer er til stede i salen, når behandlingen af forslagene begynder.

Forhandling

Miljøministeren (Per Stig Møller):

SF foreslår, at man skal beregne de miljømæssige konsekvenser af alle lovforslag, der fremsættes fra og med samlingen 1992-1993.

De miljømæssige konsekvenser skal fremgå af bemærkningerne til lovforslagene. Forslaget tager sigte på at øge bevidstheden om de økologiske forhold og dermed bidrage til integrationen af økologien i den økonomiske og politiske verden.

Jeg vil gerne indledningsvis sige, at regeringen finder, at forslaget er udtryk for en rigtig sigtelinie. Det er et klart mål for regeringen, at der skal skabes en øget forståelse for miljømæssige konsekvenser af vore handlinger.

Det gælder også for vore beslutninger her i salen i forbindelse med vedtagelse af nye love.